

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa – profil ogólnoakademicki)

dokonanej w dniach 29 – 30.01.2017 na kierunku *pedagogika* prowadzonym w ramach obszaru nauk społecznych i obszaru nauk humanistycznych na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu ogólnoakademickim na Wydziale Humanistyczno-Ekonomicznym Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Suwałkach

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: prof. dr hab. Stanisław Wrzosek – członek PKA

członkowie:

- 1. prof. dr hab. Amadeusz Krause – ekspert PKA**
- 2. dr hab. Leon Szot – ekspert PKA**
- 3. Artur Gawryszewski – ekspert ds. wszjk**
- 4. Łukasz Pietrzykowski – ekspert ds. studenckich**

INFORMACJA O WIZYTACJI I JEJ PRZEBIEGU

Ocena jakości kształcenia na kierunku *pedagogika* prowadzonym na Wydziale Humanistyczno-Ekonomicznym Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Suwałkach na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu ogólnoakademickim została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2016/2017. Polska Komisja Akredytacyjna po raz pierwszy oceniała jakość kształcenia na ww. kierunku studiów.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Raport Zespołu Oceniającego (dalej w tekście: ZO) został opracowany po zapoznaniu się z przedłożonym przez Uczelnię Raportem samooceny oraz na podstawie przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, w tym z pracownikami i studentami ocenianego kierunku, hospitacji zajęć, przeglądu infrastruktury dydaktycznej oraz oceny losowo wybranych prac dyplomowych i etapowych.

Władze Uczelni i Wydziału stworzyły bardzo dobre warunki do pracy ZO. Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków ZO, w Załączniku nr 2.

**OCENA SPEŁNIENIA KRYTERIÓW OCENY
PROGRAMOWEJ DLA KIERUNKÓW STUDIÓW
O PROFILU OGÓLNOAKADEMICKIM**

Kryterium oceny	Ocena końcowa spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia		X			
2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej oraz prowadzone w jednostce badania naukowe¹ zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia		X			
3. Współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym w procesie kształcenia		X			
4. Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną i naukową umożliwiającą realizację programu kształcenia o profilu ogólnoakademickim i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia, oraz prowadzenie badań naukowych		X			
5. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie uczenia się, prowadzenia badań i wchodzenia na rynek pracy		X			
6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów		X			

¹ Określenia: obszar wiedzy, dziedzina nauki i dyscyplina naukowa, dorobek naukowy, osiągnięcia naukowe, stopień i tytuł naukowy oznaczają odpowiednio: obszar sztuki, dziedziny sztuki i dyscypliny artystyczne, dorobek artystyczny, osiągnięcia artystyczne oraz stopień i tytuł w zakresie sztuki.

Jeżeli argumenty przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen, raport powinien zostać uzupełniony. Należy, w odniesieniu do każdego z kryteriów, w obrębie którego ocena została zmieniona, wskazać dokumenty, przedstawić dodatkowe informacje i syntetyczne wyjaśnienia przyczyn, które spowodowały zmianę, a ostateczną ocenę umieścić w tabeli nr 1.

Max. 1800 znaków (ze spacjami)

Tabela nr 1

Kryterium	Ocena końcowa spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
Uwaga: należy wymienić tylko te kryteria, w odniesieniu do których nastąpiła zmiana oceny					

1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.

1.1. Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku studiów jest zgodna z misją i strategią rozwoju uczelni, odpowiada celom określonym w strategii jednostki oraz w polityce zapewnienia jakości, a także uwzględnia wzorce i doświadczenia krajowe i międzynarodowe właściwe dla danego zakresu kształcenia.*

1.2. Plany rozwoju kierunku uwzględniają tendencje zmian zachodzących w dziedzinach nauki i dyscyplinach naukowych, z których kierunek się wywodzi, oraz są zorientowane na potrzeby otoczenia społecznego, gospodarczego lub kulturalnego, w tym w szczególności rynku pracy.

1.3 Jednostka przyporządkowała oceniany kierunek studiów do obszaru/obszarów kształcenia oraz wskazała dziedzinę/dziedziny nauki oraz dyscyplinę/dyscypliny naukowe, do których odnoszą się efekty kształcenia dla ocenianego kierunku.

1.4. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów są spójne z wybranymi efektami kształcenia dla obszaru/obszarów kształcenia, poziomu i profilu ogólnoakademickiego, do

którego/których kierunek ten został przyporządkowany, określonymi w Krajowych Ramach Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego, sformułowane w sposób zrozumiały i pozwalający na stworzenie systemu ich weryfikacji. W przypadku kierunków studiów, o których mowa w art. 9b, oraz kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, o którym mowa w art. 9c ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.), efekty kształcenia są także zgodne ze standardami kształcenia określonymi w przepisach wydanych na podstawie wymienionych artykułów ustawy. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów, uwzględniają w szczególności zdobywanie przez studentów pogłębionej wiedzy, umiejętności badawczych i kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej, na rynku pracy, oraz w dalszej edukacji.*

1.5 Program studiów dla ocenianego kierunku oraz organizacja i realizacja procesu kształcenia, umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów kształcenia oraz uzyskanie kwalifikacji o poziomie odpowiadającym poziomowi kształcenia określonemu dla ocenianego kierunku o profilu ogólnoakademickim.*

1.5.1. W przypadku kierunków studiów, o których mowa w art. 9b, oraz kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, o którym mowa w art. 9c ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, program studiów dostosowany jest do warunków określonych w standardach zawartych w przepisach wydanych na podstawie wymienionych artykułów ustawy.

1.5.2 Dobór treści programowych na ocenianym kierunku jest zgodny z zakładanymi efektami kształcenia oraz uwzględnia w szczególności aktualny stan wiedzy związanej z zakresem ocenianego kierunku.*

1.5.3. Stosowane metody kształcenia uwzględniają samodzielne uczenie się studentów, aktywizujące formy pracy ze studentami oraz umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności w przypadku studentów studiów pierwszego stopnia - co najmniej przygotowanie do prowadzenia badań, obejmujące podstawowe umiejętności badawcze, takie jak: formułowanie i analiza problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentacja wyników badań, zaś studentom studiów drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich – udział w prowadzeniu badań w warunkach właściwych dla zakresu działalności badawczej związanej z ocenianym kierunkiem, w sposób umożliwiający bezpośrednie wykonywanie prac badawczych przez studentów.*

1.5.4. Czas trwania kształcenia umożliwia realizację treści programowych i dostosowany jest do efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku studiów, przy uwzględnieniu nakładu pracy studentów mierzonego liczbą punktów ECTS.

1.5.5. Punktacja ECTS jest zgodna z wymaganiami określonymi w obowiązujących przepisach prawa, w szczególności uwzględnia przypisanie modułom zajęć powiązanych z prowadzonymi w uczelni badaniami naukowymi w dziedzinie/dziedzinach nauki związanej/związanych z ocenianym kierunkiem więcej niż 50% ogólnej liczby punktów ECTS.*

1.5.6. Jednostka powinna zapewnić studentowi elastyczność w doborze modułów kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS wymaganej do osiągnięcia kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia na ocenianym kierunku, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej.*

1.5.7. Dobór form zajęć dydaktycznych na ocenianym kierunku, ich organizacja, w tym liczebność grup na poszczególnych zajęciach, a także proporcje liczby godzin różnych form zajęć umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w szczególności w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej. Prowadzenie zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość spełnia warunki określone przepisami prawa.*

1.5.8. W przypadku, gdy w programie studiów na ocenianym kierunku zostały uwzględnione praktyki zawodowe, jednostka określa efekty kształcenia i metody ich weryfikacji, oraz zapewnia właściwą organizację praktyk, w tym w szczególności dobór instytucji o zakresie działalności odpowiednim do celów i efektów kształcenia zakładanych dla ocenianego kierunku oraz liczbę miejsc odbywania praktyk dostosowaną do liczby studentów kierunku.

1.5.9. Program studiów sprzyja umiędzynarodowieniu procesu kształcenia, np. poprzez realizację programu kształcenia w językach obcych, prowadzenie zajęć w językach obcych, ofertę kształcenia dla studentów zagranicznych, a także prowadzenie studiów wspólnie z zagranicznymi uczelniami lub

instytucjami naukowymi.

1.6. Polityka rekrutacyjna umożliwia właściwy dobór kandydatów.

1.6.1. Zasady i procedury rekrutacji zapewniają właściwy dobór kandydatów do podjęcia kształcenia na ocenianym kierunku studiów i poziomie kształcenia w jednostce oraz uwzględniają zasadę zapewnienia im równych szans w podjęciu kształcenia na ocenianym kierunku.

1.6.2. Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się na ocenianym kierunku umożliwiają identyfikację efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz ocenę ich adekwatności do efektów kształcenia założonych dla ocenianego kierunku studiów.*

1.7. System sprawdzania i oceniania umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia.*

1.7.1. Stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są adekwatne do zakładanych efektów kształcenia, wspomagają studentów w procesie uczenia się i umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia każdego z zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej, na każdym etapie procesu kształcenia, także na etapie przygotowywania pracy dyplomowej i przeprowadzania egzaminu dyplomowego, oraz w odniesieniu do wszystkich zajęć, w tym zajęć z języków obcych.

1.7.2. System sprawdzania i oceniania efektów kształcenia jest przejrzysty, zapewnia rzetelność, wiarygodność i porównywalność wyników sprawdzania i oceniania, oraz umożliwia ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. W przypadku prowadzenia kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość stosowane są metody weryfikacji i oceny efektów kształcenia właściwe dla tej formy zajęć.*

1. Ocena – w pełni

2. Opis stanu faktycznego

1.1.

Podstawową misją Uczelni, odzwierciedloną w opracowaniu koncepcji kształcenia dla kierunku *pedagogika*, jest zapewnienie młodzieży, dobrego, akademickiego wykształcenia w warunkach lokalnych. Temu ma służyć przyjęta Strategia działań. Do 2015 roku w uczelni obowiązywała Strategia Rozwoju Uczelni PWSZ w Suwałkach na lata 2012 – 2020 (uchwała nr 26 Senatu PWSZ z dnia 20 marca 2012 r.). Określono w niej główne cele, obszary i narzędzia służące rozwojowi i misji Wydziału Humanistyczno-Ekonomicznego, w tym uwarunkowania dla koncepcji kształcenia na kierunku *pedagogika*. W Strategii określono trzy podstawowe obszary działań istotne dla ocenianego kierunku. Pierwszy dotyczył realizacji wysokich standardów kształcenia. Dla wizytowanego kierunku oznacza to ewaluację programu kształcenia, poprawę oferty edukacyjnej, doskonalenie metod weryfikacji efektów kształcenia. Szczególnie w tym obszarze starano się połączyć ten strategiczny cel Uczelni z celem Jednostki i z jej polityką zapewnienia jakości. W dokumentacji Wydziału znajduje się szczegółowy opis działań projakościowych realizowanych od momentu wprowadzenia Uczelnianej Strategii Rozwoju. Drugim celem strategicznym bezpośrednio związanym z rozwojem wizytowanego kierunku było jego dostosowanie do potrzeb regionu wraz z zapewnieniem interesariuszom zewnętrznym udziału w ewaluacji kierunku. Trzecim celem, ze względu na ogólnoakademicki profil kształcenia na kierunku *pedagogika*, było stałe podnoszenie kwalifikacji dydaktycznych i naukowych kadry akademickiej. Analiza ewaluacji programu kształcenia, rozwój naukowy kadry oraz podjęte w tych latach działania

projakościowe Wydziału pozwalają na stwierdzenie, że koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku jest nie tylko zgodna z założeniami strategicznymi Uczelni i Wydziału, ale też jest przez nią nieustannie kształtowana. Nowa strategia na lata 2015 – 2020 zakłada przejście na profil praktyczny wszystkich kierunków studiów, dostosowywanie realizowanych kierunków do potrzeb rynku pracy na poziomie specjalności ze szczególnym uwzględnieniem zmian programowych praktyk studenckich. Z nowych szczegółowych celów operacyjnych Wydziału, mających bezpośredni związek z ocenianym kierunkiem najważniejsze jest pozyskiwanie kadry na podstawowe miejsce pracy oraz pozyskiwanie wykładowców ze znaczącym dorobkiem praktycznym zdobytym poza Uczelnią. Nowością jest także uruchomienie stałego monitoringu wśród interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych (także studentów) dotyczącego pożądaných specjalności i ewaluacji programu kształcenia dla tych specjalności. Analiza dokumentacji Wydziałowego Systemu Jakości potwierdza prowadzenie konkretnych działań projakościowych kształtujących rozwój kierunku *pedagogika* z nowymi założeniami strategicznymi Wydziału i Uczelni. Między innymi od roku 2016 uruchomiony został praktyczny profil kształcenia. Przy ocenianym profilu ogólnoakademickim wykorzystane wzorce międzynarodowe w przygotowywaniu koncepcji kształcenia, między innymi założenia Deskryptorów Dublińskich i Systemu Bolońskiego. Wzorce krajowe wykorzystane przy opracowaniu koncepcji kształcenia dotyczą przede wszystkim przyjęcia wzorcowych efektów kształcenia dla profilu ogólnoakademickiego, jak i respektowanie Standardów Kształcenia Nauczycieli dla specjalności nauczycielskiej. Trudno wprawdzie mówić o nowatorstwie przyjętej koncepcji kształcenia kierunkowego, ale należy zauważyć, że wpisuje się ona w dobre wzorce tradycyjnego kształcenia pedagogów i nauczycieli. Jako nowatorską z pewnością należy ocenić specjalność na ocenianym kierunku, a mianowicie „Pedagogikę osób starszych”.

1.2.

Kierunek *pedagogika* opiera się na tradycyjnych dyscyplinach naukowych z obszaru nauk społecznych i humanistycznych. Zmiany w tych dyscyplinach mają charakter przed wszystkim prospołeczny, co oznacza wyjście poza tradycyjne wychowanie oraz edukację i zorientowanie się na problemach społecznych osób marginalizowanych, niepełnosprawnych i starszych. Tendencje te uwzględniono podczas kształtowania ewaluacji koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku poprzez wprowadzenie specjalności "Pedagogika osób starszych". Ta nowatorska specjalność jest odzwierciedleniem zapotrzebowania rynku pracy na wykwalifikowanych opiekunów osób starszych i otwarcie ewentualnych możliwości pracy w środowiskach pozalokalnych, w tym zagranicznych. Niestety pomimo sygnałów otrzymywanych od interesariuszy świadczących o perspektywach takiego rozwoju, zainteresowanie studentów tą specjalnością spada, co zmusza Władze Wydziału do wygaszania tej specjalności w najbliższym roku akademickim. W konsekwencji, wobec konieczności tych zmian, Jednostka weryfikuje sposoby identyfikacji potrzeb otoczenia społecznego w dialogu ze studentami, instytucjami regionu i placówkami stanowiącymi potencjalne miejsce zatrudnienia przyszłych absolwentów. Formalnie takie miejsce dialogu to Konwent PWSZ, jednak Jednostka deklaruje szereg poza formalnych miejsc dialogu z otoczeniem, między innymi poprzez śledzenie losów absolwentów i kontaktów z nimi, poprzez pracowników zaangażowanych w praktyce pedagogicznej pozauczelnianej czy

poprzez opiekunów praktyk studenckich z ramienia palcówek. Odpowiadając na zapotrzebowanie rynku wprowadzono zmiany programu i nazwy specjalności "Nauczanie zintegrowane z wychowaniem przedszkolnym" na "Pedagogika wczesnoszkolna z wychowaniem przedszkolnym". Wraz z interesariuszami zewnętrznymi powstał projekt „Pedagogiki dualnej”, w ramach której studia byłyby prowadzone wraz z podmiotem zewnętrznym, to jest przedszkolem nr 6 w Suwałkach oraz Szkołą Podstawową w Suwałkach. Uczelnia jest w trakcie opracowania porozumienia z tymi podmiotami.

1.3.

Jednostka przyjęła dla ocenianego kierunku *pedagogika* wzorcowe efekty kształcenia zgodnego z rozporządzeniem MNiSzW z dnia 4 listopada 2011 roku. Zgodnie z przyjętymi efektami, oceniany kierunek został przyporządkowany do obszaru nauk społecznych, dziedziny nauk społecznych, dyscyplin: pedagogika, psychologia, socjologia oraz do obszaru nauk humanistycznych, dziedziny nauk humanistycznych, dyscypliny filozofia. Przypisanie kierunku do tych dyscyplin jest ściśle powiązane z koncepcją kształcenia na tym kierunku, oraz z planami jego rozwoju. Przejmując efekty wzorcowe oraz tradycyjne, powszechnie stosowane przypisanie do obszarów i dziedzin nauki Jednostka gwarantuje powiązanie realizowanych efektów ze wskazanymi dyscyplinami. Należy również podkreślić, że koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku zapewnia zgodność realizowanych efektów kształcenia z aktualnym stanem wiedzy w obszarach wiedzy odpowiadających obszarom kształcenia, do których kierunek został przyporządkowany, oraz zgodność w dziedzinach nauki i dyscyplinach naukowych, do których odnoszą się zakładane efekty kształcenia.

1.4.

Poprzez przyjęcie wzorcowych efektów kształcenia dla kierunku *pedagogika* Jednostka zagwarantowała spójność efektów kształcenia ze wskazanymi obszarami wiedzy w kontekście poziomu i profilu studiów. Ważnym elementem programu kształcenia, jaki Uczelnia opracowała, jest spójność efektów w realizowanych specjalnościach z kierunkowymi efektami kształcenia. Zarówno przedmioty kierunkowe jak i specjalnościowe są zorientowane na pełną realizację zakładanych efektów kształcenia, a powiązania między nimi są jasne i logiczne. Uczelnia zrezygnowała z opisu szczegółowych efektów kształcenia i przypisała przedmiotom specjalnościowym efekty kierunkowe uszczegółowione przez treści specjalnościowe. Wyjątek stanowi specjalność nauczycielska i przedmioty specjalnościowe związane treściowo ze standardami kształcenia nauczycieli. W tym zakresie Jednostka wprowadziła pełen zestaw efektów kształcenia dla nauczycieli (tożsame z efektami kształcenia określonymi we Standardach Kształcenia Nauczycieli z dnia 17 stycznia 2012 roku). Poprzez przyporządkowanie efektów kształcenia nauczycieli do kierunkowych efektów kształcenia dla kierunku *pedagogika* Uczelnia wykazała ich spójność oraz realną możliwość ich osiągnięcia przez wprowadzone moduły kształcenia. Przyjęcie wzorcowych efektów kształcenia dla kierunku oraz szczegółowych efektów kształcenia dla nauczycieli jest – w ocenie ZO – gwarantem możliwości zdobywania wiedzy, umiejętności badawczych oraz kompetencji społecznych we wskazanych dyscyplinach naukowych, obszarze działalności badawczej powiązanej z nabywanymi kwalifikacjami oraz działalności zawodowej związanej z wymogami rynku pracy. W opisie efektów kształcenia zadbano o odpowiednie przypisanie

efektów kształcenia do procesu przygotowania pracy dyplomowej. Analiza modułów treści kształcenia potwierdza ich zgodność z przyjętymi efektami.

1.5.1.

Dla specjalności nauczycielskiej realizowanej na ocenianym kierunku w ramach specjalności "Nauczanie zintegrowane z wychowaniem przedszkolnym" program został przygotowany zgodnie ze Standardami Kształcenia Nauczycieli z dnia 17 stycznia 2012 roku. Analiza modułów kształcenia tej specjalności potwierdza realizację modułów I, II i III ze wskazanych wyżej standardów kształcenia nauczycieli. W kontekście wiedzy merytorycznej edukacji zintegrowanej i wychowania przedszkolnego (Moduł 1) realizowane są przedmioty z zakresu wiedzy polonistycznej, matematycznej, przyrodniczej zgodnie z podstawą programową wychowania przedszkolnego oraz klas I – III. W ramach modułu II realizowane jest przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne. Analiza programu pozwala zakwalifikować poszczególne przedmioty i ich treści nauczania do przygotowania ogólnopedagogicznego (wymagane 90 godzin), przygotowania do nauczania na danym etapie edukacyjnym (wymagane 60 godzin) oraz praktyki psychologiczno-pedagogicznej (wymagane 30 godzin). W ramach modułu III ze wskazanych wyżej standardów Jednostka zapewnia 30 godzin dydaktyki ogólnej, 90 godzin dydaktyki przedmiotu dla I etapu edukacyjnego oraz 120 godzin praktyki zawodowej. Powyższe oznacza, że Jednostka w pełni spełnia warunki niezbędne do kształcenia nauczycieli związane z kierunkiem studiów, o którym mowa w art. 9b Ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym.

1.5.2.

Analiza kart przedmiotów wykazuje spójność treści programowych z zakładanymi efektami kształcenia. Treści te odpowiadają aktualnemu stanowi wiedzy w dyscyplinach, do których przypisano kierunek. Ich kompleksowość i różnorodność pozwala na nabywanie efektów kształcenia z zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do prowadzenia badań i wykonywania czynności zawodowych zgodnych z kwalifikacjami nauczyciela. Podczas spotkania z ZO kadra akademicka prezentowała mechanizmy aktualizacji treści w sylabusach oraz wskazała możliwości włączania wyników swoich badań do programu poszczególnych przedmiotów. Również analiza prac dyplomowych potwierdza ich zgodność z koncepcją kształcenia, programem studiów, poziomem oraz profilem studiów. Tematy i forma prac licencjackich odpowiadają podstawowym zagadnieniom pedagogicznym i nie wychodzą poza obszar wiedzy wskazanych dla kierunku dyscyplin. Prace mają charakter empiryczny z prawidłową metodologią nauk społecznych oraz poruszają treści niezbędne do nabycia zakładanych efektów kształcenia w procesie dyplomowania. Jednostka w kartach przedmiotu zadbała o zgodność realizowanych treści kształcenia z realizowanymi efektami kształcenia ze Standardów Kształcenia Nauczycieli oraz z merytorycznymi wymogami tych Standardów. Dla specjalności "Nauczanie zintegrowane z wychowaniem przedszkolnym" wprowadzono moduły przygotowania specjalnościowego odpowiadające szczegółowym wymogom nauczania do pierwszego etapu edukacyjnego. Ponadto w części modułu kierunkowego realizowane są treści związane z przygotowaniem dydaktycznym i psychologiczno-pedagogicznym wskazane w Standardach Kształcenia Nauczycieli.

1.5.3.

W kartach przedmiotów wskazano dużą różnorodność metod i form pracy ze studentem, uwzględniającą typ przedmiotu i specyfikę realizowanych efektów kształcenia. Dobór i wykorzystanie metod kształcenia jest prawidłowy i uwzględnia najnowszy dorobek dydaktyki szkoły wyższej. Jednostka szczególnie uwagę zwraca na różnorodność metod kształcenia związanych z przygotowaniem do zawodu (na zajęciach ćwiczeniowych, warsztatowych i konwersatoryjnych). Chodzi o zwiększanie udziału metod aktywizujących w stosunku do metod podających. W opinii ZO, analiza stosowanych metod w poszczególnych modułach kształcenia pozwala stwierdzić, że uwzględniają one również samodzielną pracę studenta. W sylabusach w rubryce „Metody dydaktyczne” nauczyciele akademicy wskazują na: wykład konwencjonalny, wykład konwersatoryjny, wykład problemowy, prezentacje multimedialne, burzę mózgow, dyskusję dydaktyczną, analizę przypadków, ćwiczenia w grupach, film, ekspozycję, pogadankę, czy też pracę z tekstem. W programie kształcenia w ramach modułu dyplomowego zaplanowano seminarium dyplomowe oraz metodologię badań pedagogicznych, podczas realizacji którego powinno nastąpić co najmniej przygotowanie studentów do prowadzenia badań. Opiekę prac dyplomowych należy uznać za właściwą. Losowa analiza prac dyplomowych potwierdziła poprawność procesu dyplomowania.

1.5.4.

Studia pierwszego stopnia na kierunku pedagogika prowadzone są w PWSZ w Suwałkach przez sześć semestrów, w których student musi uzyskać 180 punktów ECTS. W programie studiów stacjonarnych wyróżniono moduł treści podstawowych (630 godzin), moduł treści kierunkowych, z wyróżnieniem modułu przygotowania psychologiczno-pedagogicznego i dydaktycznego (225+435+930). Łączna liczba godzin dla każdej z specjalności wynosi 2220. Dla studiów niestacjonarnych łączna liczba godzin wynosi 1660. Mniejsza liczba godzin dydaktycznych dla studiów niestacjonarnych jest kompensowana samodzielną pracą studenta, którą wykazano szczegółowo w kartach przedmiotu. Czas trwania kształcenia umożliwia realizację treści programowych i jest dostosowany do zakładanych efektów kształcenia. Należy zaznaczyć, że ilościowe wskaźniki kształcenia przewyższają znacznie wymogi wynikające ze Standardów Kształcenia Nauczycieli. Szczególnie cenne jest rozbudowanie bloku zajęć przygotowania praktycznego (na wszystkich specjalnościach i formach studiów 96 ECTS) niezbędnego do realizacji efektów kształcenia związanych z kwalifikacjami zawodowymi absolwentów. Należy zwrócić uwagę, że ilość godzin dydaktycznych (w bezpośrednim kontakcie z wykładowcą) na studiach niestacjonarnych osiąga ponad 70% zajęć dydaktycznych studiów stacjonarnych. Taki wysoki procent pozwala założyć, że przy właściwym nakładzie pracy samodzielnej studenta, również w tej formie studiów możliwa jest pełna realizacja zakładanych efektów kształcenia. ZO stwierdził, że poprawne są też metody szacowania nakładu pracy studenta, gdyż przyjęto, że 1 punktowi ECTS przypisuje się od 25 do 30 godzin pracy samodzielnej lub dydaktycznej. Bilans pracy studenta w kartach przedmiotów nie budzi zastrzeżeń.

1.5.5.

Uczelnia uwzględniła w Regulaminie studiów PWSZ zasady przeliczania nakładu pracy studenta na punkty ECTS. Analiza programu potwierdza zgodność punktacji ECTS na

ocenianym kierunku z wymogami określonymi w § 4 ust. 1 pkt 2, 3, 6 – 10, 12, ust. 2 – 3, ust. 5 rozporządzenia w sprawie warunków prowadzenia studiów oraz z koncepcją kształcenia. W kontekście wymogu powiązania z badaniami ponad 50% ogólnej puli punktów ECTS programu kształcenia należy zwrócić uwagę na moduły zajęć kierunkowych i specjalnościowych, w których zakresie Jednostka prowadzi badania. Pomimo trudności z precyzyjnym określeniem procentowym ZO uznał, że wymóg ten jest spełniony. Na spotkaniu ZO z kadrami wszyscy pracownicy deklaruowali wykorzystanie swoich badań z prowadzonymi przedmiotami. Ze względu na charakter i specyfikę kierunku są to głównie moduły zajęć pedagogicznych, które stanowią zdecydowaną większość w programie kształcenia. W kontekście wymogów związanych ze Standardami Kształcenia Nauczycieli istotne jest spełnienie wymogów z modułu II i III określających łączną liczbę 25 punktów ECTS dla przygotowania dydaktycznego i psychologiczno-pedagogicznego. Jednostka zdecydowanie przewyższa wymagane wskaźniki.

1.5.6.

Uczelnia zapewnia studentowi właściwą elastyczność w doborze modułów kształcenia na poziomie przekraczającym wymagane 30% punktów ECTS. Liczba punktów ECTS do wyboru na poszczególnych specjalnościach wynosi 72 i 74. Program studiów jest też zgodny z wymaganiami określonymi w § 4 ust. 2 rozporządzenia w sprawie warunków prowadzenia studiów oraz przyjętą koncepcją kształcenia. Jednostka wskazała liczbę punktów ECTS do określonych obszarów kształcenia, liczbę ECTS jaką student musi uzyskać w ramach zajęć podstawowych, liczbę ECTS dla zajęć o charakterze praktycznym, liczbę ECTS w ramach zajęć ogólnouczelnianych. Wartości te nie budzą zastrzeżeń.

1.5.7.

Na ocenianym kierunku trafność form zajęć dydaktycznych z zakresów poszczególnych modułów kształcenia w stosunku do zakładanych dla nich efektów oraz treści kształcenia nie budzi zastrzeżeń. Zróżnicowanie zajęć jest typowe dla kierunku *pedagogika*. Ze względu na specyfikę kierunku podstawową formą zajęć pozostają wykłady, ćwiczenia oraz seminaria. Ćwiczenia przeważają w modułach kształcenia specjalnościowego. Uczestniczenie w oferowanych formach zajęć sprzyja nabywaniu pogłębionej wiedzy powiązanej z efektami kształcenia, umiejętności prowadzenia badań oraz nabywania kompetencji społecznych do nich niezbędnych. Układ modułów kształcenia, dobór form zajęć dydaktycznych, ich zróżnicowanie oraz proporcje godzin są zgodne z wymogami standardów kształcenia nauczycieli. W Jednostce przyjmuję się, że liczebność grup ćwiczeniowych nie może przekraczać 30 osób, a grup seminaryjnych 12 osób. Władze Wydziału deklarują w roku akademickim 2017/2018 zmniejszenie grup ćwiczeniowych tak, by nie przekraczały one 25 osób. W Uczelni na ocenianym kierunku organizacja procesu kształcenia na studiach I stopnia sprzyja osiągnięciu przez studenta zakładanych celów i efektów kształcenia. Regulamin Studiów PWSZ w Suwałkach stanowi, iż rok akademicki na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych rozpoczyna się 1 października i kończy się 30 września następnego roku kalendarzowego. Studenci studiów niestacjonarnych w r. ak. 2016/2017 mają 20 zjazdów. Zajęcia odbywają się w soboty w godzinach 8.00. – 19.50. i niedziele w godzinach 8.00. – 17.50. z odpowiednimi przerwami na posiłki. Nie stwierdzono naruszenia

zasad higieny nauczania. Jednostka nie prowadzi zajęć dydaktycznych z wykorzystaniem technik nauczania na odległość.

1.5.8.

W ramach oceniane kierunku prowadzone są praktyki zawodowe, dla których określono liczbę godzin praktyk, miejsca i szczegółowy przebieg praktyk. Liczba godzin praktyk jest zgodna ze Standardami Kształcenia Nauczycieli z dnia 17 stycznia 2012 roku i wynosi 150, z podziałem na praktykę psychologiczno-pedagogiczną (30) godzin oraz praktykę dydaktyczną (120) godzin. Analiza programu kształcenia w części praktyk zawodowych pozwala stwierdzić zgodność treści i przypisanych im efektów z efektami kształcenia dla kierunku. Również miejsca praktyk należy ocenić jako prawidłowe. Są one zróżnicowane ze względu na specjalność studiów. Dla "Pedagogiki osób starszych" są to placówki związane z opieką i pracą z ludźmi starszymi, np. domy opieki terminalnej, domy pomocy społecznej, środowiskowe domy pomocy, gminne ośrodki pomocy społecznej; dla specjalności "Nauczanie zintegrowane i wychowanie przedszkolne" są to placówki przedszkolne i szkoły podstawowe". Dla tej specjalności wprowadzono obowiązek podziału praktyki zawodowej na część odbywaną w placówce małego dziecka i część w placówce edukacji elementarnej. Miejsce i rodzaj praktyki jest uzgadniany i weryfikowany przez Opiekuna Praktyk. Studenci posiadają Dzienniczki praktyk, które służą weryfikacji osiągniętych efektów kształcenia podczas praktyk. Potwierdzeniem nabycia efektów kształcenia jest szczegółowa opinia opiekuna praktyk w placówce, w której praktyka się odbywa. Szczegółowe wymagania dotyczące praktyk zawodowych Uczelnia określa w "Zasadach organizacji praktyk studenckich w PWSZ w Suwałkach", będących częścią Regulaminu Studiów PWSZ w Suwałkach. W nich to określono wymagania formalne odbycia i zaliczenia praktyk. W dokumencie tym określono też sposoby i możliwości zaliczenia praktyk zawodowych poprzez doświadczenie zawodowe studentów. Pewne zapisy tej części Regulaminu Praktyk wymagają jednak uszczegółowienia. ZO wraz z Władzami Wydziału wypracował odpowiednią formułę zapisu regulaminu, która zostanie wprowadzona od nowego roku akademickiego. Jednostka ma podpisane liczne listy intencyjne z przedstawicielami instytucji przyjmujących studentów na praktyki. Liczba potencjalnych miejsc praktyk jest wystarczająca zarówno dla studentów studiów stacjonarnych, jak i niestacjonarnych.

1.5.9.

Na ocenianym kierunku program kształcenia realizowany jest w języku polskim. Jednostka posiada ofertę edukacyjną skierowaną do studentów i pracowników w ramach programu wymiany międzynarodowej Erasmus+. W latach 2014 – 2016 w wymianie uczestniczyło 40 osób. Uczelnia ma podpisane umowy o wymianie z szeregiem podmiotów zagranicznych, między innymi z uczelniami z Ukrainy, Litwy, Hiszpanii, Portugalii i Turcji. W procesie umiędzynarodowienia zwraca uwagę ilość kontaktów z krajami ościennymi, to jest z Litwą, Białorusią i Ukrainą. Brakuje w porozumieniach krajów anglosaskich i niemieckojęzycznych. Na ocenianym kierunku studenci uczą się języka obcego w wymiarze 120 godzin.

1.6.1.

Polityka rekrutacyjna jest – według ZO – zorientowana na właściwy dobór kandydatów dla

oceniańego kierunku. Uczelnia opisuje szczegółowo postępowanie rekrutacyjne, w którym wyróżnia niezbędne dokumenty. Kryteria rekrutacji wyznacza się poprzez ranking punktów otrzymanych z ocen maturalnych uzyskanych z przedmiotów: język polski oraz wiedza o społeczeństwie lub geografia, lub matematyka, lub historia, lub fizyka, lub biologia, lub chemia, lub informatyka oraz język obcy (do wyboru). Liczbę punktów do rankingu określa się wzorem matematycznym w zależności od rodzaju matury. Proces rekrutacji preferuje osoby o przygotowaniu społeczno-humanistycznym, co jest prawidłowe ze względu na specyfikę dyscypliny kierunkowej pedagogiki powiązanej z obszarem kształcenia i dziedzinami wiedzy nauk społecznych i humanistycznych. System jest przejrzysty, trudno jednak określić jego selektywność, w przypadku gdy na studia niestacjonarne przyjmowani są wszyscy kandydaci ze zdaną maturą. Zastosowanie wzoru matematycznego w rekrutacji zapewnia systemowi bezstronność zasad i procedur rekrutacyjnych. System nie dyskredytuje żadnej z grup kandydatów. Ze względu na niż demograficzny ustalone limity przyjęć nie są w pełni wykorzystywane. Limity są jednak adekwatne do potencjału dydaktycznego Jednostki. Informacje o rekrutacji są w przejrzysty sposób zaprezentowane na stronie internetowej Uczelni.

1.6.2.

Senat Uczelni w dniu 26 maja 2015 roku przyjął uchwałę Nr39/2015 w sprawie zatwierdzenia Regulaminu potwierdzenia efektów uczenia się zdobytych poza edukacją formalną w PWSZ w Suwałkach. Regulamin jest zgodny z przepisami art. 170e, 170g ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym. Na ocenianym kierunku żaden z kandydatów nie wystąpił jeszcze o potwierdzenie efektów kształcenia zdobytych poza uczelnią.

1.7.1.

W kartach przedmiotów w tabeli prezentowane są efekty kształcenia i przyporządkowane im metody weryfikacji. Wskazuje się tam: projekty, prace zaliczeniowe, formy aktywności na zajęciach, egzamin, kolokwium. Po analizie sylabusów ZO stwierdził, iż trafnie dobrano metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia, w tym oceniania etapowego. Na kierunku *pedagogika* nie budzi ono większych zastrzeżeń, co wynika z analizy wybranych studenckich tzw. prac etapowych. Należy przy tym zaznaczyć, że zgodnie ze Standardami Kształcenia Nauczycieli weryfikacja efektów musi obejmować nie tylko wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne niezbędne do prowadzenia działalności badawczej, lecz także kompetencje społeczne niezbędne do pozauczelnianej działalności pedagogicznej, w tym postaw wobec małego dziecka czy umiejętności komunikowania z podmiotem działalności właściwym dla danej specjalności. Wykładowcy przyznają, że weryfikacja tak rozumianych kompetencji (postaw społecznych) w "sztucznych", teoretycznych warunkach uczelnianych przysparza poważne problemy. Jednocześnie wykładowcy, pomimo trudności w weryfikacji niektórych umiejętności czy kompetencji, są przekonani, że je na swoich zajęciach realizują. W dyskusji z ZO został wypracowany model przenoszenia weryfikacji wybranych efektów kształcenia z części przedmiotów do praktyki studenckiej, w ramach której taka weryfikacja jest dopiero możliwa. Uczelnia w systemie weryfikacji efektów kształcenia poprawnie wykorzystuje praktyki studenckie oraz proces dyplomowania. Dobór opiekunów praktyk oraz promotorów seminariów dyplomowych sprzyja weryfikacji efektów kształcenia.

1.7.2.

Trafność i skuteczność metod sprawdzania i oceniania efektów kształcenia jest zróżnicowana w zależności od ich zakresu. Największą skuteczność mają metody oceniające efekty kształcenia związane z wiedzą. W tym zakresie Jednostka stosuje klasyczne testy wiedzy lub egzaminy/zaliczenia opisowe. Analiza prac etapowych potwierdza wysoką skuteczność tych metod. W przeważającej mierze zastrzeżeń nie budzi skuteczność oceniania efektów kształcenia związanych z umiejętnościami nabywanymi podczas zajęć ćwiczeniowych i warsztatowych. Najczęściej stosowaną i skuteczną (w ocenie ZO) metodą tej weryfikacji są projekty studenckie i prace zaliczeniowe. Należy jednak wskazać, że dla części przedmiotów teoretycznych prowadzonych w formie wykładu lub dla części ćwiczeń zakładane jest nabywanie takich umiejętności, które nie są weryfikowalne w warunkach uczelnianych. Ten problem dotyczy też większości zakładanych efektów kształcenia z zakresu kompetencji społecznych. Jako możliwe do zweryfikowania ocenia się kompetencje do przeprowadzania samodzielnych badań naukowych. Te kompetencje poprawnie weryfikuje proces dyplomowania. Za trudne do weryfikacji w warunkach uczelnianych uważa się kompetencje społeczne wykazywane w bezpośrednim kontakcie z dzieckiem lub innym podmiotem działań pedagogicznych. Wykładowcy słusznie oceniają, że ze względu na specyfikę pracy z dzieckiem lub człowiekiem niepełnosprawnym w warunkach akademickich sprawdzalne są tylko deklaracje tych kompetencji, a nie one same. Faktycznym miejscem weryfikacji tych kompetencji oraz części umiejętności jest praktyka studencka. Analiza dokumentacji praktyk potwierdza skuteczność w procesie weryfikacji efektów kształcenia. Zastrzeżeń nie budzi też skuteczność weryfikacji efektów kształcenia w procesie dyplomowania. Oceny prac oraz recenzentów są zróżnicowane i adekwatne do ich poziomu. Dokumentacja procesu weryfikacji efektów kształcenia jest prowadzona prawidłowo. Jednostka przedstawiła protokoły zaliczeń i prace etapowe do wglądu ZO. W części protokołów zwrócono uwagę na zbyt jednorodne oceny zaliczeń. Władze wyjaśniły, że z wykładowcami tymi przeprowadzono rozmowy wyjaśniające, a z częścią z nich rozwiązano umowę o pracę. System weryfikacji efektów kształcenia jest monitorowany na bieżąco.

3. Uzasadnienie

- Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku ewaluuje zgodnie ze zmianami w misji i strategii rozwoju Uczelni i jest realizowana zgodnie ze szczegółowymi celami strategicznymi Jednostki oraz poprawnie osadzona w wewnętrznym systemie zapewnienia jakości. W jej opracowaniu i doskonaleniu uczestniczą interesariusze wewnętrzni oraz zewnętrzni. W opracowaniu efektów kształcenia, programu i organizacji studiów w wystarczającym stopniu dla ocenianego kierunku wykorzystano wzorce międzynarodowe i krajowe.

- Opracowywana koncepcja studiów dualnych dopowiada najnowszym trendom w przygotowaniu pedagogów do zawodu oraz jest odpowiedzią na zapotrzebowanie podmiotów otoczenia społeczno-gospodarczego.

- Przyjęcie wzorcowanych efektów kształcenia warunkowało przypisanie ich do konkretnych obszarów, dziedzin i dyscyplin naukowych. Jednostka te przyporządkowanie dokonała prawidłowo, to jest zgodnie z tradycyjnymi obszarami wiedzy pedagogicznej. Należy przy

tym podkreślić, że pomimo iż pedagogika jest dyscypliną formalnie przypisaną do obszaru nauk społecznych, to jej pole zainteresowań znajduje się również w obszarze nauk humanistycznych. Ta, de facto dwuobszarowość pedagogiki została potwierdzona we wzorcowych efektach kształcenia nie tylko poprzez przyporządkowanie do dyscypliny z tego obszaru, to jest do filozofii, ale też poprzez realizację efektów kształcenia z obszaru nauk humanistycznych. Uczelnia uznając humanistyczne treści wychowania bardzo dobrze wywiązała się z dylematu dwuobszarowości efektów kształcenia.

- Spójność zakładanych efektów kształcenia z efektami obszarowymi nie budzi najmniejszych zastrzeżeń. Poprzez przyjęcie wzorcowych efektów kształcenia bez żadnych modyfikacji oraz realizację specjalności ściśle związanych z pracą pedagogiczną Uczelnia zadbała o tożsamość kierunku oraz powiązanie zakładanych efektów z nadawanymi kwalifikacjami. W pełni przyjęto wymogi standardów kształcenia nauczycieli i wykazano ich spójność zarówno z efektami kierunkowymi, jak i realizowanymi modułami kształcenia. Przedmioty specjalnościowe są spójne treściowo z efektami kierunkowymi, natomiast proces dyplomowania jest ostateczną weryfikacją wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych przyszłych absolwentów.

- Jednostka prawidłowo opracowała program kształcenia, którego ramy organizacyjne, wskaźniki ilościowe, treści programowe, formy zajęć są zgodne z zakładanymi efektami kształcenia i zapewniają zdobycie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych przygotowujących do badań naukowych w ramach prowadzonego kierunku oraz nadających wymagane dla zawodu pedagoga kwalifikacje. Spełnione zostały również wszelkie wymogi związane ze Standardami Kształcenia Nauczycieli z dnia 17 stycznia 2012 roku. Prawidłowo opracowano treść sylabusów przedmiotu, w których zadbano o adekwatność treści do przyjętych efektów kształcenia, poprawność form i metod realizacji treści oraz odpowiedni bilans nakładu pracy studenta. Za nie budzący zastrzeżeń należy uznać sposób szacowania i przypisywania poszczególnym modułom punktacji ECTS. Praktyki studenckie są prowadzone na ocenianym kierunku zgodnie z Regulaminem praktyk, a ich wymiar liczbowy, miejsce, czas realizacji i sposób opieki nad nimi odpowiadają wymogom koncepcji kształcenia i realizowanych efektów z uwzględnieniem kwalifikacji zawodowych. Umędzynarodowieniu procesu kształcenia na kierunku sprzyjają podpisane umowy współpracy z uczelniami zagranicznymi, w szczególności w ramach programu Erasmus +.

- Zasady rekrutacji na kierunek są zgodne z zakładaną koncepcją kształcenia i zapewniają w przejrzystej formie dobór odpowiednich kandydatów na kierunek *pedagogika*. Uczelnia uchwaliła poprawnie Regulamin zatwierdzania efektów kształcenia zdobytych w edukacji nieformalnej, jednak system ten nie został jeszcze przez żadnego studenta wykorzystany.

- Stopień przejrzystość, kompleksowość i trafność metod sprawdzania i oceniania efektów kształcenia nie budzi większych zastrzeżeń. Na ocenianym kierunku w bardzo dobrym stopniu weryfikowane są efekty z zakresu wiedzy, a w dobrym stopniu z zakresu umiejętności i kompetencji społecznych. Do procesu weryfikacji poprawnie włączono proces dyplomowania i zaliczania praktyki studenckiej. Jednostka powinna doskonalić jednak metody weryfikacji tych umiejętności i kompetencji społecznych, które pomimo ich ścisłego powiązania z konkretnymi modułami kształcenia są na przedmiotach realizowane, jednak występuje trudność w ich weryfikacji w warunkach akademickich. ZO przedstawił Władzom Wydziału możliwości weryfikacji tych specyficznych efektów podczas praktyk studenckich.

4. Zalecenia

Zaleca się dalsze działania w celu doskonalenia metod i sposobów weryfikacji efektów kształcenia związanych z umiejętnościami i kompetencjami społecznymi.

2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej oraz prowadzone w jednostce badania naukowe zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia

2.1 Nauczyciele akademicki stanowiący minimum kadrowe posiadają dorobek naukowy-zapewniający realizację programu studiów w obszarze wiedzy odpowiadającym obszarowi kształcenia, wskazanemu dla tego kierunku studiów, w zakresie jednej z dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia określone dla tego kierunku. Struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe odpowiada wymogom prawa określonym dla kierunków studiów o profilu ogólnoakademickim, a ich liczba jest właściwa w stosunku do liczby studentów ocenianego kierunku.*

2.2 Dorobek naukowy, doświadczenie w prowadzeniu badań naukowych oraz kompetencje dydaktyczne nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. W przypadku, gdy zajęcia realizowane są z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, kadra dydaktyczna jest przygotowana do prowadzenia zajęć w tej formie.*

2.3 Prowadzona polityka kadrowa umożliwia właściwy dobór kadry, motywuje nauczycieli akademickich do podnoszenia kwalifikacji naukowych i rozwijania kompetencji dydaktycznych oraz sprzyja umiędzynarodowieniu kadry naukowo-dydaktycznej.

2.4 Jednostka prowadzi badania naukowe w zakresie obszaru/obszarów wiedzy, odpowiadającego/odpowiadających obszarowi/obszaram kształcenia, do którego/których został przyporządkowany kierunek, a także w dziedzinie/dziedzinach nauki oraz dyscyplinie/dyscyplinach naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia.*

2.5 Rezultaty prowadzonych w jednostce badań naukowych są wykorzystywane w projektowaniu i doskonaleniu programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz w jego realizacji.

1. Ocena – w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

2.1.

Zgodnie z Raportem samooceny do minimum kadrowego kierunku *pedagogika* Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Suwałkach zgłosiła 13 nauczycieli akademickich, w tym 4 w grupie samodzielnych nauczycieli akademickich, 8 w grupie nauczycieli ze stopniem naukowym doktora, a także jednego z tytułem zawodowym magistra. ZO przeprowadził ocenę spełnienia wymagań dotyczących minimum kadrowego na podstawie przesłanej dokumentacji, dokumentów przedstawionych podczas wizytacji i rozmów przeprowadzonych z Władzami Wydziału. W ocenie uwzględniono w szczególności posiadane stopnie naukowe i specjalizację naukową oraz dorobek nauczycieli akademickich. Sprawdzono również obciążenia dydaktyczne w bieżącym roku akademickim oraz złożone oświadczenia o wliczeniu do minimum kadrowego. Kopie dyplomów znajdujące się w teczkach zostały poświadczane za zgodność z oryginałem. We wszystkich teczkach znajdują się dokumenty potwierdzające uzyskanie stopni i tytułów naukowych. Umowy o pracę zawierają wymagane prawem elementy.

W wyniku wymienionych wyżej analiz, do minimum kadrowego kierunku *pedagogika*, ZO zaliczył 12 zgłoszonych przez Uczelnię nauczycieli akademickich ze względu na ich dorobek naukowy, który mieści się w obszarze nauk społecznych (dziedzinie nauk społecznych; dyscyplinach – socjologia, pedagogika oraz psychologia, a także w obszarze nauk humanistycznych (dziedzinie nauk humanistycznych; dyscyplinie filozofia), do których odnoszą się zakładane efekty kształcenia i pozwala na realizację programu studiów. Do minimum kadrowego ocenianego kierunku studiów nie został zaliczony nauczyciel akademickich ze stopniem naukowym doktora habilitowanego, ze względu na trzykrotność wchodzenia do minimum. Szczegółowe informacje zawiera załącznik nr 4 do niniejszego raportu.

Po dokonanej analizie pod względem formalnym akt osób, które wchodzi w skład minimum kadrowego na kierunku *pedagogika*, należy uznać, iż zostały spełnione warunki określone w § 13 ust. 1, § 13 ust. 2 oraz § 14 ust. 1, rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1370).

Podczas weryfikacji teczek osobowych, a w szczególności oświadczeń o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego, stwierdzono, iż wszystkie osoby zgłoszone do minimum kadrowego spełniają warunki określone w art. 112a ustawy z dn. 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.).

Proporcja liczby nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego do liczby studentów kierunku **spełnia** wymagania § 17 ust. 1 pkt. 3 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1370.) i wynosi **1:25**.

2.2.

Dorobek naukowy, doświadczenie w prowadzeniu badań naukowych oraz kompetencje dydaktyczne nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia – wynika to z ich dorobku naukowego w zakresie dyscyplin naukowych przyporządkowanych do efektów kształcenia sformułowanych dla kierunku oraz stażu pracy jako nauczyciel akademicki na uczelni publicznej i wynikającego z niego doświadczenia dydaktycznego. Brak jest zajęć dydaktycznych realizowanych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

2.3.

Prowadzona polityka kadrowa na ocenianym kierunku studiów jako jeden z podstawowych priorytetów traktuje przede wszystkim doprowadzenie do stanu, w którym jak najwięcej nauczycieli akademickich było zatrudnionych w Jednostce jako podstawowym miejscu pracy – znajduje to również odzwierciedlenie w wysokości poziomu wynagrodzenia. Ponadto, polityka kadrowa ukierunkowana jest na pozyskiwanie nauczycieli akademickich, którzy posiadają znaczące doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią (praktyków zawodowych) – doktorów oraz magistrów. Kadra nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe ocenianego kierunku spełnia wszystkie wymogi formalno-prawne

zarówno pod względem ilości pracowników samodzielnych, jak i doktorów oraz ich dorobku naukowego w dyscyplinie naukowej przyporządkowanej do kierunku studiów. Za mocną stroną sytuacji kadrowej należy uznać pozyskanie na dodatkowe miejsce pracy pracowników samodzielnych legitymujących się znaczącym, obszernym dorobkiem naukowym (zatrudnionych w Uniwersytecie w Białymstoku), jak i fakt posiadania 5 doktorów, dla których PWSZ w Suwałkach stanowi podstawowe miejsce pracy.

Wszyscy nauczyciele akademicy, dla których PWSZ w Suwałkach stanowi podstawowe miejsce pracy, mogą korzystać z dofinansowania Uczelni w zakresie uczestnictwa w konferencjach naukowych oraz publikacji artykułów naukowych – co roku budżet Jednostki zawiera zarezerwowane na ten cel fundusze.

2.4.

Podjęcie kompetencyjne do przygotowania zawodowego, prognoza sukcesów zawodowych, skłonności do zachowań transgresyjnych w zakresie tak ważnych zachowań i cech, jak dążenie do rezultatów, innowacyjność, motywacja do wzbogacania własnych kompetencji czy skłonności do podejmowania ryzyka oraz identyfikacja słabych stron w kształceniu były przedmiotem badań przeprowadzonych w 2015 roku wśród studentów Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Suwałkach, w tym studentów kierunku *pedagogika*. Projekt nosił nazwę „Edukacja do sukcesu. Model rozwoju kompetencji/predyktorów sukcesu zawodowego”. W badaniach uczestniczyło 89 studentów studiów stacjonarnych i 63 studiów niestacjonarnych. Badania przeprowadzona na wszystkich kierunkach kształcenia PWSZ.

W badaniach posłużono się czterema standaryzowanymi skalami: skala transgresji, skala inteligencji wielorakich, skala zachowań proaktywnych, skala KAHN III. Przedstawiony dobór skali (kwestionariuszy), za pomocą których przeprowadzono badania, był przemyślany i zgodny z podstawowym celem badań: określić poziom możliwości studentów w zakresie zachowań transgresyjnych i proaktywnych czy poziomu inteligencji wielorakich, po to, by na tej podstawie podjąć próbę konstrukcji modelu „edukacji do sukcesu” oraz określić szanse studentów PWSZ w Suwałkach na osiągnięcie sukcesów społeczno-zawodowych. Zwieńczeniem badań było seminarium naukowe zorganizowane w listopadzie 2016 roku pod nazwą: „Potencjał zawodowy i kompetencje w planowaniu kariery zawodowej. W poszukiwaniu modelu edukacji do sukcesu.” W seminarium również czynnie uczestniczyli przedstawiciele regionalnego życia gospodarczego, instytucji edukacyjno-oświatowych, instytucje rynku pracy, ośrodków zajmujących się doradztwem edukacyjno-zawodowym, studenci i wykładowcy PWSZ w Suwałkach. W trakcie seminarium zaprezentowano wyniki badań oraz możliwości ich wykorzystania w pracy dydaktyczno-wychowawczej, a także w ukierunkowywaniu studentów w wyborach edukacyjno-zawodowych. Wyniki badań dla pracodawców były to cenną informacją na temat posiadania przez studentów cech, które stanowić mogą podstawę do ich zatrudnienia.

2.5.

Przyjęta w Jednostce koncepcja prowadzenia badań naukowych pozwala na zaangażowanie w nie studentów ocenianego kierunku (możliwość uczestnictwa w badaniach ankietowych oraz w przygotowaniach i uczestnictwie w konferencjach naukowych czy warsztatach). Z uwagi na

standaryzację efektów kształcenia wpływ aktywności w zakresie działalności naukowo-badawczej na kształtowanie programu kształcenia jest jednak ograniczony i skupia się przede wszystkim na treściach programowych, czyli wspomaga realizację programu kształcenia. Pomimo wspomnianego ograniczenia, udział w badaniach jest – jak wykazały to rozmowy ZO ze studentami podczas spotkania – istotnym bodźcem dla studentów w zakresie zgłaszania uwag dotyczących ewentualnego rozszerzenia czy modyfikacji treści programowych poszczególnych przedmiotów (uwagi te zgłaszane są bezpośrednio na posiedzeniach Rady Wydziału lub za pośrednictwem opiekuna koła naukowego).

3.. Uzasadnienie

- Kadra nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe ocenianego kierunku spełnia wszystkie wymogi formalno-prawne zarówno pod względem ilości pracowników samodzielnych jak i doktorów oraz ich dorobku naukowego w dyscyplinie naukowej przyporządkowanej do kierunku studiów.
- Mocną stroną kadry naukowej jest zarówno pozyskanie na dodatkowe miejsce pracy pracowników samodzielnych legitymujących się znaczącym, obszernym dorobkiem naukowym, jak i fakt posiadania 6 doktorów, dla których PWSZ w Suwałkach stanowi podstawowe miejsce pracy.
- Prowadzona polityka kadrowa umożliwia właściwy dobór kadry, motywuje nauczycieli akademickich do podnoszenia kwalifikacji naukowych i rozwijania kompetencji dydaktycznych.
- Jednostka prowadzi badania naukowe na ocenianym kierunku studiów.

4. Zalecenia

Brak zaleceń

3. Współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym w procesie kształcenia

3.1 Jednostka współpracuje z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym, w tym z pracodawcami i organizacjami pracodawców, w szczególności w celu zapewnienia udziału przedstawicieli tego otoczenia w określaniu efektów kształcenia, weryfikacji i ocenie stopnia ich realizacji, organizacji praktyk zawodowych, w przypadku, gdy w programie studiów na ocenianym kierunku praktyki te zostały uwzględnione.*

3.2 W przypadku prowadzenia studiów we współpracy lub z udziałem podmiotów zewnętrznych reprezentujących otoczenie społeczne, gospodarcze lub kulturalne, sposób prowadzenia i organizację tych studiów określa porozumienie albo pisemna umowa zawarta pomiędzy uczelnią a danym podmiotem.*

1. Ocena – w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

3.1.

Jednostka współpracuje z otoczeniem społecznym, gospodarczym i kulturalnym, w tym z pracodawcami i organizacjami pracodawców w celu zapewnienia udziału przedstawicieli tego otoczenia w określaniu efektów kształcenia, weryfikacji i ocenie stopnia ich realizacji. Wspomniana współpraca ma miejsce przede wszystkim na poziomie Konwentu PWSZ w Suwałkach. W jego skład wchodzi przedstawiciele oświaty z Regionu Suwałskiego. Członkowie Konwentu PWSZ w Suwałkach mają możliwość zapoznania się i wnoszenia uwag do programu kształcenia, zarówno w kwestii efektów kształcenia, jak również procesu organizacji i realizacji studenckich praktyk zawodowych. Jednostka współpracuje również z przedstawicielami organizacji pozarządowych (w organizacjach tych studenci odbywają praktykę psychologiczno-pedagogiczną oraz dydaktyczną).

3.2.

Studia na ocenianym kierunku nie są prowadzone we współpracy lub z udziałem podmiotów zewnętrznych na podstawie odrębnego porozumienia czy też pisemnej umowy.

3. Uzasadnienie

Jednostka współpracuje z interesariuszami zewnętrznymi w zakresie określania efektów kształcenia oraz procesu organizacji i realizacji studenckich praktyk zawodowych

4. Zalecenia

Należałoby rozważyć możliwość powołania interesariusza zewnętrznego do Kierunkowej Komisji ds. Kształcenia, aby miał on bardziej efektywny dostęp do programu kształcenia oraz metod i weryfikacji stopnia nabywania tych efektów, a dzięki temu mógłby w znaczącym zakresie przekazywać opinie otoczenia zewnętrznego Uczelni.

4. Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną i naukową umożliwiającą realizację programu kształcenia o profilu ogólnoakademickim i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia, a także prowadzenie badań naukowych

4.1 Liczba, powierzchnia i wyposażenie sal dydaktycznych, w tym laboratoriów badawczych ogólnych i specjalistycznych są dostosowane do potrzeb kształcenia na ocenianym kierunku, tj. liczby

studentów oraz do prowadzonych badań naukowych. Jednostka zapewnia studentom dostęp do laboratoriów w celu wykonywania zadań wynikających z programu studiów oraz udziału w badaniach.*

4.2 Jednostka zapewnia studentom ocenianego kierunku możliwość korzystania z zasobów bibliotecznych i informacyjnych, w tym w szczególności dostęp do lektury obowiązkowej i zalecanej w sylabusach, oraz do Wirtualnej Biblioteki Nauki.*

4.3 W przypadku, gdy prowadzone jest kształcenie na odległość, jednostka umożliwia studentom i nauczycielom akademickim dostęp do platformy edukacyjnej o funkcjonalnościach zapewniających co najmniej udostępnianie materiałów edukacyjnych (tekstowych i multimedialnych), personalizowanie dostępu studentów do zasobów i narzędzi platformy, komunikowanie się nauczyciela ze studentami oraz pomiędzy studentami, tworzenie warunków i narzędzi do pracy zespołowej, monitorowanie i ocenianie pracy studentów, tworzenie arkuszy egzaminacyjnych i testów

1. Ocena – w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

4.1.

Wydział, w ocenie ZO, dysponuje odpowiednią bazą lokalową umożliwiającą w pełni realizację procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów *pedagogika*. Infrastruktura w pełni umożliwia osiąganie przez studentów efektów kształcenia określonych dla *pedagogiki*. Łącznie do dyspozycji Wydziału jest 41 pomieszczeń dydaktycznych (na 106 studentów). Wydział dysponuje 3 pracowniami komputerowymi (każda po 30 stanowisk), w których realizowany jest przedmiot Technologia informacyjna, oraz 2 pracowniami pedagogicznymi. Jedną pracownią jest to pracownia techniczno-informatyczna, w której studenci mogą korzystać z programów do nauki ortografii, matematyki i lego-education i innych specjalistycznych programów wykorzystywanych w szkołach. Drugą pracownią jest pracownia muzyczno-animacyjna, w której znajdują się maty do prowadzenia gimnastyki korekcyjnej. Większość sal wyposażonych jest w niezbędny sprzęt multimedialny, natomiast do realizacji przedmiotów związanych z informatyką wykorzystywane są sale wyposażone w stanowiska komputerowe. Zasób sal dydaktycznych na Uczelni zapewnia możliwość realizowania wszystkich przewidzianych planem studiów zajęć. W pomieszczeniach Wydziału znajdują się 2 stanowiska komputerowe połączone z Internetem, z których studenci mogą korzystać poza zajęciami. Osoby z niepełnosprawnością ruchową mają umożliwiony dostęp do wszystkich pomieszczeń (podjazdy i windy). W dziekanacie znajdują się automaty dla osób niedosłyszących. Biblioteka wyposażona jest w katalogi dla osób niedowidzących oraz komputer ze specjalną klawiaturą dla takich osób.

Studenci podczas spotkania z ZO pozytywnie ocenili infrastrukturę dydaktyczną Uczelni – zwłaszcza nowoczesność sal i ich wyposażenie. Pozytywnie ocenili także jakość sprzętu komputerowego oraz innowacyjne rozwiązania w zakresie pomocy dydaktycznych – np. zestawów do nauczania klockami Lego: Lego Starter Toy, zestawy MoreToMath, zestawy WeDo2.0. W ocenie studentów dostępna infrastruktura dydaktyczna oraz infrastruktura w miejscach odbywania praktyk zawodowych w pełni wspomaga ich w osiąganiu zakładanych efektów kształcenia. Studenci wyrazili również zadowolenie z możliwości korzystania z dostępnej infrastruktury na potrzeby własnych inicjatyw.

4.2.

Biblioteka i czytelnia znajdują się budynku Wydziału. Biblioteka ma swoich zasobach 71 250 wolumenów, w tym 2 700 wskazanych w sylabusach (po 2 egzemplarze). W bibliotece jest dostępnych 100 tytułów czasopism, w tym 13 bezpośrednio związanych z pedagogiką. Z punktu widzenia dostępu do literatury obowiązkowej wskazanej w sylabusach ZO nie stwierdził nieprawidłowości. Pomieszczenia biblioteczne są nowoczesne, a w ich skład wchodzi także kabiny do pracy indywidualnej i grupowej. Godziny otwarcia są dostosowane do potrzeb studentów stacjonarnych i niestacjonarnych. Dobrą praktyką jest przyjęte w bibliotece tzw. „wypożyczanie nocne” polegające na udostępnianiu studentom książek z czytelni (które są dostępne w pojedynczych egzemplarzach) na okres jednej nocy. Wypożyczanie i zamawianie książek odbywa się za pomocą platformy internetowej. Studenci mają zapewniony dostęp do zasobów elektronicznych Wirtualnej Biblioteki Nauki, a także baz danych: EBSCO, Ibuk.pl, AcademicSearch Complete, Scopus, Web of Knowledge. Zapewniony jest także dostęp do innych suwalskich bibliotek – Biblioteki Publicznej im. M. Kopernika oraz Biblioteki Pedagogicznej w Suwałkach. W trakcie spotkania z ZO PKA studenci ocenili bazę biblioteczną jako bardzo nowoczesną, a liczbę książek uznali za w pełni dostosowaną do potrzeb studenckich na ocenianym kierunku. W ocenie studentów biblioteka jest jednym z głównych atutów Uczelni.

4.3.

Uczelnia nie prowadzi kształcenia na odległość.

3. Uzasadnienie

- Wydział dysponuje odpowiednią bazą lokalową umożliwiającą w pełni realizację procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów *pedagogika*. W pełni zagwarantowana jest możliwość osiągnięcia przez studentów efektów kształcenia określonych dla *pedagogiki*. Osoby niepełnosprawne w pełni mają umożliwione korzystanie z wszystkich pomieszczeń oraz ze specjalistycznego sprzętu przeznaczonego dla osób niedosłyszących lub niedowidzących.
- Biblioteka w pełni zabezpiecza dostęp studentów do literatury, w tym czasopism, związanej z kierunkiem *pedagogika*, także w formie elektronicznej.
- W ocenie studentów infrastruktura dydaktyczna wykorzystywana na ocenianym kierunku jest bardzo nowoczesna i w pełni pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.

4. Zalecenia

Brak zaleceń

5. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie uczenia się, prowadzenia badań i wchodzenia na rynek pracy

5.1 Pomoc naukowa, dydaktyczna i materialna sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów, poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i skutecznym osiągnięciu zakładanych efektów kształcenia oraz zdobywaniu umiejętności badawczych, także poza zorganizowanymi zajęciami dydaktycznymi. W przypadku prowadzenia kształcenia na odległość jednostka zapewnia wsparcie organizacyjne, techniczne

i metodyczne w zakresie uczestniczenia w e-zajęciach.*

5.2 Jednostka stworzyła warunki do udziału studentów w krajowych i międzynarodowych programach mobilności, w tym poprzez organizację procesu kształcenia umożliwiającą wymianę krajową i międzynarodową oraz nawiązywanie kontaktów ze środowiskiem naukowym.*

5.3 Jednostka wspiera studentów ocenianego kierunku w kontaktach ze środowiskiem akademickim, z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym oraz w procesie wchodzenia na rynek pracy, w szczególności, współpracując z instytucjami działającymi na tym rynku.*

5.4 Jednostka zapewnia studentom niepełnosprawnym wsparcie naukowe, dydaktyczne i materialne, umożliwiające im pełny udział w procesie kształcenia oraz w badaniach naukowych.

5.5 Jednostka zapewnia skuteczną i kompetentną obsługę administracyjną studentów w zakresie spraw związanych z procesem dydaktycznym oraz pomocą materialną, a także publiczny dostęp do informacji o programie kształcenia i procedurach toku studiów.

1. Ocena - w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

5.1.

Studenci mają zapewnioną opiekę dydaktyczną nauczycieli akademickich w trakcie konsultacji, których godziny są dostosowane do ich potrzeb. Ponadto mogą kontaktować się z nauczycielami za pośrednictwem poczty elektronicznej. Każdy rocznik studiów posiada opiekuna spośród nauczycieli akademickich, któremu w zakres działań włączono m.in. pomoc studentom w zakresie rozwiązywania problemów dydaktycznych. Studenci podczas spotkania z ZO pozytywnie ocenili dostępność nauczycieli akademickich, w tym udostępniane przez nich dodatkowych materiałów dydaktycznych. Podstawowym sposobem wnoszenia skarg i wniosków studentów, obok możliwości korzystania z systemu ankietyzacji, jest kontakt z Samorządem Studenckim, który na bieżąco kontaktuje się z Władzami Uczelni. Takie rozwiązanie jest pozytywnie oceniane przez studentów, Samorząd Studencki i przedstawiciele Władz. Studenci podczas spotkania z ZO wyrazili zadowolenie z organizacji roku akademickiego oraz tygodniowego harmonogramu zajęć i planu zjazdów. Studenci podczas spotkania z ZO pozytywnie ocenili przydatność lektur wskazanych w sylabusach przedmiotu. Regulamin studiów przewiduje możliwość indywidualizacji procesu kształcenia poprzez studia w trybie indywidualnego planu studiów i programu nauczania. Studenci podczas spotkania z ZO pozytywnie ocenili rozwiązania w zakresie indywidualizacji procesu kształcenia. W ramach studenckiego ruchu naukowego studenci ocenianego kierunku mogą uczestniczyć w pracach Koła Naukowego Młodych Pedagogów. W trakcie spotkania ZO z członkami koła naukowego wyrazili oni zadowolenie z opieki naukowej ofertowej przez Jednostkę. Studenci wskazali, iż praca w kole naukowym pomaga im w lepszym osiągnięciu zakładanych efektów kształcenia i rozwijaniu ich indywidualnych zainteresowań. Studenci piszą prace dyplomową pod opieką nauczycieli akademickich. W trakcie spotkania z ZO studenci pozytywnie ocenili możliwość swobodnego wyboru opiekuna pracy i jej tematu – zgodnie z własnymi zainteresowaniami naukowymi. Wszystkie prace są obligatoryjnie weryfikowane programem antyplagiatowym. Pomoc materialną reguluje zarządzenie nr 80/2016 Rektora PWSZ w Suwałkach w sprawie Regulaminu przyznawania pomocy materialnej studentom. Zasady przyznawania pomocy materialnej, w tym tryb i sposób powoływania komisji stypendialnych, sposób wydawania decyzji w ocenie studentów, są przejrzyste i adekwatne do ich potrzeb. Studenci pozytywnie ocenili także wysokość i terminowość wypłat stypendiów oraz dostępność informacji związanych z trybem ich przyznawania. Wszystkie unormowania prawne odnośnie pomocy materialnej (regulamin, podział funduszu przeznaczanego na pomoc materialną, próg dochodowy uprawniający do otrzymania pomocy materialnej) zostały uzgodnione z Samorządem Studenckim. Uczelnia

dysponuje jednym domem studenta, mieszczącym się przy ulicy Szkolnej 2. Dysponuje on pokojami 2 i 3 osobowymi gwarantującymi zakwaterowanie dla 154 studentów. W jego skład wchodzi także stołówka i Klub Studencki. W opinii studentów dom studenta gwarantuje właściwą liczbą miejsc noclegowych. Warunki mieszkaniowe zdaniem studentów są na bardzo wysokim poziomie, który jest adekwatny do ceny. Na terenie PWSZ znajduje się bar studencki, placówka pocztowa, a także parking dla studentów i pracowników. Wsparciem dla studentów jest także wyznaczenie na terenie PWSZ pokoju rodzinnego przeznaczonego dla studentów z dziećmi. Jak wskazali studenci podczas spotkania z ZO jest to istotne wsparcie w perspektywie studiowania osób posiadających małe dzieci. Jako pozytywny aspekt studiowania studenci wskazali infrastrukturę Jednostki, otwartość nauczycieli akademickich i Władz Uczelni. Jednocześnie studenci nie potrafili wskazać aspektów negatywnych.

5.2.

Studenci mają zagwarantowaną możliwość uczestnictwa w programach wymiany międzynarodowej. Jednostka podpisała 14 porozumień o współpracy międzynarodowej, np. z Instituto Politecnico de Braganca, Universidad de Granada. Studenci korzystają jednak w minimalnym stopniu z oferty w tym zakresie – w ramach programu Erasmus+ w 2014 roku wyjechało 2 studentów, a w roku 2016 – 4 osoby. Studenci jako przyczynę niskiego zainteresowania internacjonalizacją procesu kształcenia wskazali aspekt finansowy i językowy. Ponadto podkreślili, iż znaczny odsetek osób studiujących stanowią osoby pracujące i posiadające własne rodziny, co w ich ocenie utrudnia wyjazd na wymianę międzynarodową. Jednocześnie studenci podczas spotkania z ZO wskazali, że Jednostka prowadzi kampanie promujące udział w wymianach, a osoby potencjalnie zainteresowane mogą uzyskać wszystkie niezbędne informacje i pomoc w tym zakresie. Przyjęte kryteria rekrutacji i rozwiązania formalne dotyczące tego tematu ocenili za przejrzyste i sprawiedliwe. W ocenie studentów, program studiów, dostępność indywidualizacji procesu kształcenia i system punktów ECTS w pełni wspierają ich w możliwości uczestnictwa w programach wymian międzynarodowych i krajowych.

5.3.

Współpraca ze środowiskiem zewnętrznym i otoczeniem gospodarczym odbywa się poprzez włączanie się studentów w animacje życia społeczno-kulturalnego miasta i regionu. Przykładem podjętych w tym zakresie działań jest współpraca z Domem Pomocy Społecznej „Kalina”, Klubem Seniora, Uniwersytetem III Wieku, czy przedszkolem „Little Star”. Niejednokrotnie odbywa się to poprzez rozwijanie współpracy z ośrodkami, w których studenci odbywają praktyki zawodowe. Jednym z rozwiązań w tym zakresie jest także funkcjonowanie przy Jednostce Uniwersytetu Dziecięcego, w którym studenci mogą rozwijać swoje umiejętności pedagogiczne. Innym przykładem jest współpraca z Suwalskim Ośrodkiem Kultury czy Centrum Edukacji Nauczycieli. Rezultatem podejmowanej współpracy jest np. udział studentów w konferencjach i szkoleniach (m.in. Konferencja „Dziecięca matematyka”, Szkolenie z zakresu korzystania z edukacyjnych zestawów Lego). W ocenie studentów podejmowane działania stanowią znaczne wsparcie w osiąganiu zakładanych efektów kształcenia, pozwalają im na rozwijanie umiejętności pedagogicznych i umożliwiają nawiązanie kontaktu z lokalnym rynkiem pracy. Wsparciem dla studentów jest także Samorząd Studencki, który funkcjonuje na szczeblu ogólnouczelnianym jako Uczelniana Rada Samorządu Studenckiego. Posiada on dostęp do niezbędnej infrastruktury

oraz sprzętu biurowego. Finansowanie samorządu opiera się na zasadzie budżetu celowego – według zapotrzebowania. W ocenie członków samorządu taki sposób finansowania jest dla nich optymalny i w pełni odpowiada potrzebom. Działalność samorządu, poza reprezentacją w zakresie spraw studenckich przed Władzami, stanowi także animacja życia kulturalno-społecznego, głównie poprzez organizację wydarzeń studenckich – w tym we współpracy z władzami samorządu terytorialnego. Studenci podczas spotkania z ZO pozytywnie ocenili działalność Samorządu Studentów. Biuro Karier stanowi kolejny przykład wsparcia studentów w procesie wchodzenia na rynek pracy. W katalogu swoich działań posiada ono oferty pracy, które są publikowane na stronie internetowej. Pracownicy Biura oferują pomoc w tworzeniu dokumentów aplikacyjnych, a także oferują poradnictwo doradcy zawodowego. Studenci podczas spotkania z ZO posiadali wiedzę na temat działalności Biura Karier i ocenili je pozytywnie, a jego działania uznali za dostosowane do specyfiki ich kierunku.

5.4.

Studenci niepełnosprawni mogą liczyć na wsparcie Działu Nauczania i Spraw Studenckich. Osoby z niepełnosprawnościami mogą liczyć na pomoc w zakresie dostosowania alternatywnych metod i form kształcenia, zaliczeń i egzaminów. Jednocześnie mają oni zapewnioną możliwość indywidualizacji procesu kształcenia i uzyskania pomocy materialnej przewidzianej w ustawie – Prawo o szkolnictwie wyższym. Studenci podczas spotkania z ZO pozytywnie ocenili wsparcie Jednostki oferowane osobom niepełnosprawnym. Infrastruktura naukowo-dydaktyczna jest w pełni dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych (winda, podjazdy). Studenci mogą korzystać ze sprzętu wspomagającego, w tym znajdującego się w bibliotece (np. klawiatura dźwiękowa Dolphin, mysz Big Track, klawiatura nakładkowa IntelKeys USB, lupa Compact 5HD, pętle indukcyjne). Dostępne są także programy komputerowe wspomagające osoby słabowidzące (np. oprogramowanie udźwiękowiające tekst Dolphin). Studenci podczas spotkania z ZO wysoko ocenili dostępność urządzeń wspomagających osoby niepełnosprawne w procesie kształcenia.

5.5.

Dziekanat Wydziału Humanistyczno-Ekonomicznego jest jednostką odpowiedzialną za obsługę administracyjną studentów w zakresie spraw związanych z tokiem studiów i pomocą materialną. Godziny i dni pracy dziekanatu są dostosowane do potrzeb studentów stacjonarnych i niestacjonarnych. Wszystkie niezbędne informacje związane z tokiem studiów umieszczane są w gablotach informacyjnych oraz na stronie internetowej Jednostki. W sylabusach przedmiotu znajdują się wszystkie informacje odnośnie realizowanego przedmiotu, które są niezbędne z perspektywy studenta: treści i efekty kształcenia, formy zajęć, sposoby weryfikacji efektów kształcenia, tematyka zajęć, literatura, liczba punktów ECTS. W trakcie spotkania ZO ze studentami pozytywnie ocenili oni całokształt opieki administracyjnej.

3. Uzasadnienie

Jednostka zapewnia studentom właściwe wsparcie dydaktyczne, materialne, naukowe, które wspomaga ich w pełni w osiągnięciu zakładanych efektów kształcenia, wchodzeniu na rynek pracy, a także przygotowuje ich do samodzielnego prowadzenia badań naukowych. Studenci

mają stworzoną możliwość uczestniczenia w programach mobilności międzynarodowej. Studenci niepełnosprawni mogą liczyć na wsparcie Jednostki w zakresie dostosowania procesu kształcenia do ograniczeń wynikających z ich niepełnosprawności. Jednostka zapewnia właściwą opiekę administracyjną. W związku z powyższym, mając na uwadze opinie studentów i analizę stanu faktycznego, kryterium należy uznać za spełnione w pełni.

4. Zalecenia

Brak zaleceń.

6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów

6.1 Jednostka, mając na uwadze politykę jakości, wdrożyła wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia, umożliwiający systematyczne monitorowanie, ocenę i doskonalenie realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów, w tym w szczególności ocenę stopnia realizacji zakładanych efektów kształcenia i okresowy przegląd programów studiów mający na celu ich doskonalenie, przy uwzględnieniu:*

6.1.1. projektowania efektów kształcenia i ich zmian oraz udziału w tym procesie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych,*

6.1.2 monitorowania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na wszystkich rodzajach zajęć i na każdym etapie kształcenia, w tym w procesie dyplomowania,

6.1.3 weryfikacji osiąganych przez studentów efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia i wszystkich rodzajach zajęć, w tym zapobiegania plagiatom i ich wykrywania,*

6.1.4 zasad, warunków i trybu potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów,

6.1.5. wykorzystania wyników monitoringu losów zawodowych absolwentów do oceny przydatności na rynku pracy osiągniętych przez nich efektów kształcenia,*

6.1.6. kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia na ocenianym kierunku studiów, oraz prowadzonej polityki kadrowej,*

6.1.7. wykorzystania wniosków z oceny nauczycieli akademickich dokonywanej przez studentów w ocenie jakości kadry naukowo-dydaktycznej,

6.1.8. zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej i naukowej oraz środków wsparcia dla studentów,

6.1.9 sposobu gromadzenia, analizowania i dokumentowania działań dotyczących zapewniania jakości kształcenia,

6.1.10. dostępu do informacji o programie i procesie kształcenia na ocenianym kierunku oraz jego wynikach

6.2. Jednostka dokonuje systematycznej oceny skuteczności wewnętrznego systemu zapewniania jakości i jego wpływu na podnoszenie jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także wykorzystuje jej wyniki do doskonalenia systemu.

1. Ocena – w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema i trzema cyframi.

6.1.

Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia funkcjonujący w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. prof. Edwarda F. Szczepanika w Suwałkach wprowadzony został na mocy uchwały nr 52 Senatu z dnia 26 czerwca 2012 r. sprawie zatwierdzenia Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. prof. Edwarda F. Szczepanika w Suwałkach. Wewnętrzny System Zapewniania Jakości

Kształcenia budowany jest z uwzględnieniem specyfiki poszczególnych wydziałów, w oparciu o ich doświadczenia w zapewnianiu jakości kształcenia. System ten odnosi się do wszystkich etapów i aspektów procesu dydaktycznego, uwzględnia działania na rzecz doskonalenia programu kształcenia na studiach oraz studiach podyplomowych, uwzględnia w szczególności wszystkie formy weryfikowania efektów kształcenia na poszczególnych kierunkach i poziomach studiów, uwzględnia ocenę zajęć dydaktycznych oraz ocenę pracowników obsługujących proces kształcenia, uwzględnia ocenę jakości praktyk oraz analizę zakładanych i uzyskanych w ich wyniku efektów kształcenia, uwzględnia ocenę warunków kształcenia, uwzględnia wnioski z monitorowania kariery zawodowej absolwentów Uczelni, a także uwzględnia wnioski z badań oczekiwań pracodawców i zgodności efektów kształcenia z potrzebami rynku pracy. Ocena z monitorowania i podnoszenia jakości kształcenia obejmuje analizę stopnia realizacji celów kształcenia i osiągania przez studentów założonych efektów kształcenia, a w tym: analizę stosowanych sposobów i form weryfikowania efektów kształcenia oraz adekwatności tych form do zakładanych efektów kształcenia, analizę procesu dyplomowania, cenę realizacji praktyk oraz analizę zakładanych i uzyskanych w ich wyniku efektów kształcenia, analizę wyników nauczania, analizę poprawności przypisania punktów ECTS, analizę ocen zajęć dydaktycznych dokonywanych przez studentów, analizę użyteczności efektów kształcenia dla programu kształcenia o określonym poziomie i profilu kształcenia z potrzebami rynku pracy, a w tym: ocenę wykorzystania wyników monitorowania karier absolwentów, analizę udziału interesariuszy zewnętrznych w procesie określania i weryfikacji zakładanych efektów kształcenia, ocenę warunków kształcenia (zasoby biblioteczne i dostęp do literatury zalecanej w ramach kształcenia, sale dydaktyczne i ich wyposażenie, dostęp do Internetu), organizację zajęć, sposób informowania studentów i innych zainteresowanych (kandydatów, pracodawców), rzetelność i aktualność informacji na temat programów kształcenia. Istotnym elementem Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia jest ocena jakości zajęć dydaktycznych oraz ocena jakości pracy komórek organizacyjnych administracji prowadzona w formie ankiet wśród studentów poszczególnych poziomów i form studiów, nauczycieli akademickich oraz pracowników obsługujących proces kształcenia. Badania ankietowe prowadzone są z poszanowaniem zasad etyki i metodologii badań społecznych, a w szczególności: dobrowolności, anonimowości, poufności badań oraz jawności wyników. Ankiety oceny jakości zajęć dydaktycznych przeprowadza się każdorazowo po zakończeniu zajęć z przedmiotu na danym roku i kierunku studiów. Ankiety oceny pracowników obsługujących proces dydaktyczny przeprowadza się nie rzadziej niż raz w roku po zakończeniu zajęć w danym semestrze lub roku. Indywidualne wyniki ankiet są poufne. W przypadku oceny jakości zajęć dydaktycznych dostęp do nich ma Rektor, Dziekan, członkowie Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia oraz upoważnione przez Dziekana osoby do opracowywania ankiet. W przypadku oceny jakości pracy komórek organizacyjnych administracji, dane mogą być upublicznione w postaci zbiorczych zestawień. Ważnym elementem Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia jest również ocena jakości zajęć dydaktycznych dokonywana na podstawie hospitacji zajęć. Hospitacje stanowią istotny instrument oceny jakości procesu dydaktycznego i doskonalenia kadry. Wyniki indywidualnych ocen wykładowców i pracowników procesu dydaktycznego są uwzględniane w systemie nagradzania i premiowania. Oceny jakości zajęć dydaktycznych wykładowców są

uwzględniane przy okresowej ocenie nauczycieli akademickich.

W strukturze Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia funkcjonuje:

1. Uczelniana Komisja ds. Jakości Kształcenia, którą powołuje Rektor, a w skład której wchodzi nauczyciele akademicy wskazani przez dziekanów wydziałów spośród członków wydziałowych komisji ds. jakości kształcenia (WKJK) – po jednym z każdego wydziału, 2 studentów wskazanych przez uczelniany organ Samorządu Studentów. Do zadań Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia (UKJK) należy opracowywanie i monitorowanie procedur zapewniających jakość kształcenia w Uczelni, przekazywanie WKJK rekomendacji dotyczących doskonalenia jakości kształcenia w wydziałach. UKJK corocznie przedstawia Rektorowi sprawozdanie z działania Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia na Uczelni wraz z propozycją działań udoskonalających ten proces.
2. Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia, którą powołuje Dziekan, a w skład której wchodzi nauczyciele akademicy z minimum kadrowego dla danego kierunku studiów w liczbie określonej przez Dziekana – zapewniającej właściwą reprezentację głównych kierunków kształcenia, studentów wskazanych przez przedstawicieli studentów wchodzących w skład Rady Wydziału, przedstawiciele pracodawców. Do zadań WKJK należy wdrażanie opracowanych procedur, analiza wyników oceny jakości kształcenia dokonywana przez Zespoły ds. Oceny Jakości Kształcenia (ZOJK) na poszczególnych kierunkach, analiza wyników oceny sporządzona przez zewnętrzne instytucje akredytujące, przedstawianie dziekanowi propozycji działań mających na celu podnoszenie jakości kształcenia, wykonywanie zleconych przez Dziekana zadań związanych z funkcjonowaniem Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia. WKJK na zakończenie roku akademickiego przekazuje UKJK sprawozdanie z działania Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia w wydziale wraz z propozycją działań udoskonalających ten proces.
3. Zespół ds. Oceny Jakości Kształcenia, w którego skład wchodzi przedstawiciele minimum kadrowego dla danego kierunku studiów oraz przedstawiciele studentów, delegowani przez przedstawicieli studentów wchodzących w skład Rady Wydziału oraz inne osoby wskazane przez Dziekana. Pracami Zespołu koordynuje Dziekan lub wskazany przez niego zastępca.

6.1.1.

W odniesieniu do ocenianego kierunku studiów (*pedagogika*, studia I stopnia, profil ogólnoakademicki) efekty kształcenia zostały określone w sposób wzorcowy (załącznik nr 1 do rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 4 listopada 2001 r., Dz. U. Nr 253, poz. 1521). Efekty kształcenia były konsultowane zarówno z interesariuszami wewnętrznymi (przedstawiciele studentów w Radzie Wydziału, Senacie, Samorząd Studencki), jak również z interesariuszami zewnętrznymi (m. in. członkowie Konwentu PWSZ w Suwałkach – Uchwała nr 6/2016 Konwentu Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. prof. Edwarda F. Szczepanika w Suwałkach z dnia 29 lutego 2016 roku). W

skład Konwentu wchodzi przedstawiciele oświaty z Suwałk i regionu. Za proces projektowania i zmiany efektów kształcenia odpowiadają: Rada Instytutu oraz Instytutowa Komisja ds. Jakości Kształcenia. Studenci zostali włączeni w skład tych organów. Studenci wraz z doktorantami stanowią ponad 20% składu osobowego Senatu oraz Rady Wydziału, co spełnia wymagania określone art. 61 ust. 3 i 67 ust. 4 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym. Program kształcenia wraz z zakładanymi efektami kształcenia są opiniowane przez Samorząd Studencki. W trakcie spotkania ZO z przedstawicielami Samorządu Studenckiego wskazali oni na otwartość Władz Jednostki na wszelkie sugestie studentów w zakresie projektowania i wprowadzania zmian w odniesieniu do zakładanych efektów kształcenia. Podkreślili oni także, iż mają oni możliwość swobodnego wypowiedzania się w zakresie spraw studenckich w czasie posiedzeń organów kolegialnych. Studenci w trakcie spotkania z ZO wyrazili zadowolenie z przypisanych dla ich kierunku zakładanych efektów kształcenia. Członkowie Konwentu PWSZ w Suwałkach mają możliwość zapoznania się i wnoszenia uwag do programu kształcenia, zarówno w kwestii efektów kształcenia, jak również w kwestii procesu organizacji i realizacji studenckich praktyk zawodowych. Jednostka posiada porozumienia z przedstawicielami instytucji, w których studenci odbywają praktykę psychologiczno-pedagogiczną oraz dydaktyczną. Nad projektowaniem i ewentualnymi zmianami w efektach kształcenia prace prowadzone są przez Władze Dziekańskie oraz Kierunkową Komisję ds. Jakości Kształcenia, w której składzie znajdują się wybrani nauczyciele akademicy wliczani do minimum kadrowego kierunku *pedagogika*. Komisja posiłkuje się w swojej pracy opiniami interesariuszy zewnętrznych – np. 12.12.2016 r. wysłano prośbę o opinie dotyczące programu kształcenia i ewentualnych zmian do dyrektora Przedszkola Niepublicznego z Oddziałami Integracyjnymi „Słoneczko” w Suwałkach. Opinie zostały nadesłane i posłużą do określenia kierunków zmian w programie kształcenia w ramach I stopnia oraz będą pomocne w projektowaniu efektów dla kierunku w ramach II stopnia, o uruchomienie którego stara się Wydział.

6.1.2.

Kwestie monitorowania i weryfikacji stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia regulują następujące akty: uchwała nr 11/2014 Senatu PWSZ w Suwałkach w sprawie Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia oraz zarządzenie nr 6/2014 Rektora PWSZ w Suwałkach w sprawie zasad przeprowadzania ankietyzacji wśród studentów oraz pracowników PWSZ. W ramach obowiązujących procedur oceniane są wszystkie trzy rodzaje efektów kształcenia – w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Przyjęte rozwiązania w zakresie monitorowania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia przewidują tworzenie raportów odnoszących się do badanych obszarów. Raporty te są omawiane na posiedzeniach organów kolegialnych. Podczas posiedzeń tych organów studenci mogą zgłaszać swoje sugestie i uwagi. W trakcie spotkania ZO ze studentami oraz przedstawicielami Samorządu Studenckiego wskazali oni jednoznacznie, iż udostępnianie raportów i informacji osobom uczestniczącym w poszczególnych gremiach jest w ich ocenie właściwym rozwiązaniem, odpowiadającym ich potrzebom. Działania podejmowane w ramach funkcjonowania WSZJK na Wydziale, które wspomagają ocenę realizacji zakładanych efektów kształcenia, koncentrują się na następujących aspektach:

- 1) Rozkłady ocen. Analiza rozkładów ocen uzyskiwanych przez studentów wykonywana

jest co roku i dotyczy przedmiotów na każdym kierunku studiów prowadzonych na Wydziale. Analiza ta ma na celu wyeliminowanie przypadków przepisywania ocen w ramach ćwiczeń i wykładów z jednego przedmiotu (co oznacza w takim przypadku rezygnację z całościowego, kompleksowego sprawdzenia nabytych przez studenta efektów kształcenia) oraz zlokalizowanie rozkładów ocen znacząco odmiennych od rozkładu normalnego – przypadki takie mogą wskazywać na problemy w realizacji efektów kształcenia lub problemy w weryfikacji nabywanych efektów kształcenia. Analiza rozkładów ocen dla danego przedmiotu składa się z następujących elementów: średnia, mediana, minimum i maksimum, odchylenie standardowe oraz współczynnik zmienności. Sygnałem możliwych nieprawidłowości są: współczynnik zmienności poniżej 10% – wskazujący na bardzo małe zróżnicowanie ocen. Może to sugerować przyjęcie nieodpowiednich metod oceniania (zbyt łatwe lub zbyt trudne pytania/ zadania, słabo różnicujące studentów). Na szczególną uwagę zasługuje współczynnik zmienności na poziomie 0, oznaczający że wszyscy studenci otrzymali takie same oceny. Mediana równa 5 albo 2, co oznacza że przynajmniej połowa studentów otrzymała z danego przedmiotu ocenę bardzo dobrą albo niedostateczną. Może to być wynikiem przyjęcia przez wykładowcę zbyt łagodnych albo zbyt surowych kryteriów przy zaliczeniu przedmiotu.

2) Analiza adekwatności przyjętych przez wykładowcę metod weryfikacji efektów kształcenia oraz analiza realizacji opisanych metod weryfikacji (tj. czy pytania, zadania, projekty zaliczeniowe umożliwiają sprawdzenie osiągnięcia wszystkich założonych efektów kształcenia). Analiza ta jest prowadzona przy wykorzystaniu sylabusu przedmiotu, w którym opisane są metody weryfikacji osiągniętych przez studenta efektów kształcenia oraz kompletu prac zaliczeniowych studentów. Ma ona na celu sprawdzenie, czy przyjęte metody weryfikacji są adekwatne do założonych efektów kształcenia oraz czy sprawdzają osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów kształcenia. Przykładem skuteczności WSZJK jest wprowadzenie na Wydziale, a następnie na całej Uczelni wzoru protokołu egzaminu ustnego, co postulowały kierunkowe komisje ds. jakości kształcenia na WHE w raportach za rok akademicki 2014/15. Do tej pory nie było to praktykowane, co uniemożliwiało kierunkowym komisjom ds. jakości kształcenia sprawdzanie poprawności weryfikacji efektów kształcenia na egzaminach ustnych. Dokumentacja egzaminu ustnego przyniosła też korzyści nie związane z samą weryfikacją efektów kształcenia, np. umożliwienie kontroli prawidłowości przebiegu egzaminu ustnego.

6.1.3.

Weryfikacja osiąganych przez studenta efektów kształcenia jako jeden z elementów Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia prowadzona jest przez cały proces kształcenia, na różnych jego etapach. Weryfikacja ta obejmuje więc zaliczenia wszystkich form zajęć prowadzonych zgodnie z planem studiów danego kierunku, weryfikację efektów kształcenia wynikających ze studenckiej praktyki zawodowej, weryfikację efektów kształcenia związaną z przygotowaniem pracy dyplomowej (seminarium dyplomowe) oraz egzaminem dyplomowym kończącym proces kształcenia. Ostateczna weryfikacja efektów kształcenia następuje już po zakończeniu procesu kształcenia na podstawie danych z wyników monitoringu karier zawodowych absolwentów Uczelni. Podstawowe zasady oceny studentów

zawarte są w „Regulaminie studiów w PWSZ w Suwałkach”. Dotyczy to przede wszystkim stosowanej skali ocen przy zaliczeniach i egzaminach dla poszczególnych przedmiotów: bardzo dobry (5,0), dobry plus (4,5), dobry (4,0), dostateczny plus (3,5), dostateczny (3,0), niedostateczny (2,0). Regulamin studiów określa również zasady prowadzenia egzaminu dyplomowego i ocen stosowanych przy egzaminie dyplomowym i ustalaniu końcowego wyniku studiów. Sposób weryfikacji efektów kształcenia dla poszczególnych przedmiotów zawarty jest w sylabusie przyporządkowanym dla danych przedmiotów (modułów kształcenia). Sylabus precyzuje sposoby kontroli realizowanych przez studentów efektów kształcenia kładąc nacisk na zgodność wybranej metody weryfikacji do przekazywanych treści merytorycznych. Wykorzystywanymi sposobami weryfikacji są egzamin (w formie pisemnej lub ustnej), kolokwium (w formie pisemnej), test, projekt, referat, prezentacja, case study, praca studentów w grupach, uczestnictwo w dyskusji na wykładzie, aktywność na ćwiczeniach, seminariach, lektoratach oraz grupowe rozwiązywanie problemów. Sposób weryfikacji efektów kształcenia nabywanych w ramach studenckiej praktyki zawodowej zawarty jest w dokumentacji związanej z zasadami odbywania praktyk zawodowych (znajdującej się w programie kształcenia kierunku). Głównymi założeniami weryfikacji są nadzór na praktyką sprawowany jest przez zakładowego opiekuna praktyk oraz przez Uczelnianego Opiekuna Praktyk, ocena umiejętności i kompetencji studenta dokonywana przez zakładowego opiekuna praktyk (opiera się na obserwacji czynności i zadań wykonywanych podczas praktyki i zapisywana jest w „Arkuszu oceny kwalifikacji zawodowych studenta”) oraz zaliczenie praktyki przez Uczelnianego Opiekuna Praktyk (opiera się na zakresie wykonywanych obowiązków i czynności zawartych w Dzienniczku Praktyki prowadzonym przez studenta oraz na ocenie Zakładowego Opiekuna Praktyk zawartej w „Arkuszu oceny kwalifikacji zawodowych studenta”). Weryfikacja osiągniętych przez studenta efektów dokonywana podczas seminarium dyplomowego oparta jest na tworzeniu i prezentacji na forum grupy seminaryjnej koncepcji pracy dyplomowej, a następnie poszczególnych jej części (rozdziałów). Sposoby weryfikacji osiągniętych przez studenta efektów kształcenia wykorzystywane podczas egzaminu dyplomowego obejmują (zgodnie z Regulaminem studiów) następujące kwestie: oceny (recenzje) pracy dyplomowej dokonane przez promotora oraz recenzenta, prezentację pracy dyplomowej przez studenta (np. problem badawczy pracy, hipoteza pracy, weryfikacja hipotezy), odpowiedzi studenta na pytania egzaminacyjne (przynajmniej 3, w tym również dotyczące pracy dyplomowej) w celu sprawdzenia jego wiedzy z określonego kierunku studiów, a w szczególności ze specjalności. Zestaw pytań egzaminacyjnych podawany jest wcześniej do wiadomości studentów. Prace dyplomowe na wszystkich kierunkach studiach w PWSZ sprawdzane są przed dopuszczeniem do egzaminu dyplomowego programem antyplagiatowym (ASAP).

6.1.4.

Senat Uczelni w dniu 26 maja 2015 roku przyjął uchwałę Nr 39/2015 w sprawie zatwierdzenia Regulaminu potwierdzenia efektów uczenia się zdobytych poza edukacją formalną w PWSZ w Suwałkach. Regulamin jest zgodny z przepisami art. 170e i 170g ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym. Na ocenianym kierunku żaden z kandydatów nie wystąpił jeszcze o potwierdzenie efektów kształcenia zdobytych poza uczelnią. Wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia obejmuje swoim działaniem procedurę potwierdzania

efektów uczenia się zdobytych poza systemem szkolnictwa wyższego.

6.1.5.

Główne wnioski z analizy monitoringu karier zawodowych absolwentów Uczelni dotyczą dostosowania programu kształcenia do specyfiki i zapotrzebowania rynku pracy. W szczególności zaś dotyczą one kierunkowych efektów kształcenia związanych z realizacją przedmiotów kształcenia praktycznego, w tym praktyki zawodowej. Jednym z wniosków płynących z tej analizy było położenie nacisku na zwiększenie zakresu modułów kształcenia praktycznego w planach studiów kierunku. Monitorowani absolwenci studiów pierwszego stopnia na kierunku *pedagogika* wskazywali przedmioty, które są najbardziej pomocne w karierze zawodowej i których wymiar czasowy powinien zostać zwiększony. Odzwierciedlenie tych oczekiwań zostało uwzględnione w programie kształcenia kierunku *pedagogika*. Analiza wyników monitoringu karier zawodowych absolwentów Uczelni pozwala na dopasowanie oferty kształcenia do potrzeb rynku pracy. Może być ona pomocna w zakresie modyfikacji i udoskonalania efektów kształcenia oraz oferowania nowych specjalności, czy też likwidacji specjalności w przypadku braku zapotrzebowania na daną specjalność na rynku pracy.

6.1.6.

Hospitacja zajęć dydaktycznych przeprowadzana jest w czasie zajęć dydaktycznych przez Władze Wydziału lub upoważnionego przez Dziekana pracownika posiadającego kwalifikacje zgodne z hospitowanym przedmiotem. Przeprowadzana jest ona u każdego pracownika nie rzadziej niż co 2 lata. W przypadku, gdy ocena ostatniej hospitacji zajęć dydaktycznych jest negatywna lub opinie wyrażone przez większość ankietowanych wskazują na istotne nieprawidłowości w realizacji zajęć dydaktycznych, kolejną hospitację przeprowadza się nie później niż w okresie 1 roku od uzyskania tej oceny. Wizytacja zajęć dydaktycznych przez hospitującego odbywa się w sposób zapowiedziany lub niezapowiedziany, w dowolnym terminie zajęć danego semestru. Hospitacja pozwala na kontrolę zgodności i terminowości realizowanych efektów kształcenia z założeniami zapisanymi w sylabusie przedmiotu. Do procesu hospitacji wykorzystywany jest arkusz hospitacyjny zawierający następujące oceniane zagadnienia: zgodność tematyki zajęć z programem przedmiotu, merytoryczny poziom informacji przekazywanej studentom, odwoływanie się do najnowszej wiedzy i aktualnych źródeł naukowych, stopień przygotowania nauczyciela do zajęć, umiejętność przekazywania wiedzy studentom, stosowanie metod aktywizacji studentów, właściwe wykorzystanie nowoczesnych metod prowadzenia zajęć, np. technik audiowizualnych, materiały dydaktyczne przygotowane przez prowadzącego zajęcia, organizacja zajęć dydaktycznych, np. rozplanowanie i wykorzystanie czasu zajęć, formułowanie zadań do wykonania przez studentów, relacje między nauczycielem i studentami, opinia studentów (uzyskana bez obecności prowadzącego), uwagi szczegółowe hospitującego, ogólna ocena hospitowanych zajęć, w tym ewentualne zalecenia hospitującego. Po hospitacji jej wyniki są omawiane z hospitowanym. Przekazywane są szczegółowe uwagi oraz zalecenia na przyszłość. Hospitowany, po zapoznaniu się z treścią wypełnionego arkusza hospitacyjnego, może odnieść się w formie pisemnej do oceny lub tylko podpisać arkusz. Ocena okresowa pracownika dokonywana była dotychczas raz na 2 lata przez odpowiednie uczelniane komisje

z wykorzystaniem odpowiedniego arkusza oceny. Ocena okresowa pozwala na kompleksowe podsumowania osiągnięć naukowo-dydaktycznych pracownika. Okresowa ocena pracownika jest istotnym instrumentem oceny jakości procesu dydaktycznego i stanowi ważny element w procesie kształcenia i doskonalenia kadry na Wydziale Humanistyczno-Ekonomicznym PWSZ w Suwałkach. Dziekan Wydziału, po zasięgnięciu opinii nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na określonym kierunku studiów, ze szczególnym uwzględnieniem opinii nauczycieli akademickich zaliczonych do minimum kadrowego, przedkłada Radzie Wydziału na koniec roku akademickiego ocenę realizacji zakładanych efektów kształcenia. Tym samym nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia dydaktyczne na danym kierunku studiów mają również możliwość wyrażenia opinii co do ewentualnych wniosków mających na celu udoskonalenie efektów kształcenia oraz modułów zajęć dydaktycznych odpowiadających za nabywanie przez studenta określonej wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.

6.1.7.

Kwestię oceny zajęć dydaktycznych, w tym ocenę nauczyciela akademickiego regulują: uchwała nr 11/2014 Senatu PWSZ w Suwałkach w sprawie Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia oraz zarządzenie nr 6/2014 Rektora PWSZ w Suwałkach w sprawie zasad przeprowadzania ankietyzacji wśród studentów oraz pracowników PWSZ. Studenci dokonują oceny za pomocą kwestionariusza ankiety. Pytania zawarte w kwestionariuszu dotyczą wszystkich elementów współpracy nauczyciel – student. Wyniki ankiet są opracowywane indywidualnie i mają wpływ na ocenę okresową pracy nauczyciela akademickiego. W trakcie spotkania ZO ze studentami pozytywnie ocenili oni system badań ankietowych, w tym budowę kwestionariusza ankiety. Studenci nie potrafili wprost odnieść się do skuteczności tego mechanizmu oceny, gdyż jak wskazali są zadowoleni z pracy nauczycieli akademickich i w związku z tym nie mieli okazji do weryfikacji skuteczności tego narzędzia. Jednocześnie wskazali oni, iż mając na uwadze otwartość Władz Jednostki są przekonani o podjęciu przez nich odpowiednich działań w przypadku wystąpienia sytuacji problemowej. Ocena nauczycieli akademickich dokonywana przez studentów przeprowadzana jest w każdym roku akademickim obejmując wszystkich pracowników prowadzących zajęcia na WHE na podstawie umowy o pracę oraz wykładowców prowadzących zajęcia dydaktyczne na podstawie umowy cywilno-prawnej. Arkusz ankietyzacyjny, który wypełniają anonimowo studenci po zakończeniu zajęć dydaktycznych, zawierał w ostatnim badaniu (rok akademicki 2015/16) następujące pytania (skala oceny 1-5):

1. Czy zajęcia były dobrze zorganizowane (proszę uwzględnić efektywność wykorzystania czasu zajęć, punktualność nauczyciela akademickiego)?
2. Czy prowadzący zajęcia jasno określił wymagania i zasady zaliczenia przedmiotu?
3. Czy prowadzący zajęcia jasno określił umiejętności, które powinni nabyć studenci podczas realizacji danego przedmiotu?
4. Czy prowadzący zajęcia był życzliwy, otwarty na pytania i taktowny wobec studentów?
5. Czy prowadzący zajęcia inspirował studentów do samodzielnego myślenia?
6. Czy prowadzący zajęcia przekazywał wiedzę i wyjaśniał wątpliwości w sposób

jasny i komunikatywny?

7. Czy prowadzący zajęcia obiektywnie oceniał wiedzę, umiejętności i wkład pracy studenta?
8. Czy prowadzący zajęcia był dostępny studentom w ustalonych terminach konsultacji?
9. Czy przekazywane przez prowadzącego treści przedmiotu były dla Pana/Pani nowe?
10. Czy zrealizowany program przedmiotu wykazywał związki z praktyką?
11. Czy zrealizowany program zajęć wzbogacił Pana/Pani wiedzę i umiejętności?

Ankietowanie przeprowadza się w formie papierowej. Opracowanie danych uzyskanych w ankietyzacji dokonywane jest przez Władze Wydziału lub członków WKJK. Dziekan jako Przewodniczący WKJK odpowiada za udostępnienie prowadzącemu zajęcia wyników badania ankietowego. Wyniki ankietyzacji opracowywane są na koniec każdego roku akademickiego i podawane do wiadomości wszystkich poddanych ankietyzacji z podziałem wyników na poszczególne pytania. Ranking najlepiej ocenionych wykładowców podawany jest do wiadomości publicznej (tablice ogłoszeń dla studentów). Z kolei z wykładowcami, którzy osiągnęli najniższe wyniki ankietyzacji, przeprowadzana jest przez Władze Wydziału rozmowa mająca na celu zwrócenie uwagi na elementy procesu dydaktycznego, które wymagają (zdaniem studentów) poprawy. W przypadku znaczących nieprawidłowości w procesie dydaktycznym, wskazujących na uchybienia w warsztacie metodycznym stosowane są działania mające na celu wyeliminowanie tego rodzaju uchybień – np. zgłoszenie nauczyciela akademickiego do udziału w konferencji metodycznej dotyczącej nauczania danego przedmiotu. Trwale osiągnięcie przez nauczyciela akademickiego średniej ocen na poziomie mniejszym niż 50% znajduje odzwierciedlenie w negatywnej ocenie pracy dydaktycznej przy okresowej ocenie nauczyciela akademickiego. Przykładem wniosków z ankietyzacji studentów z roku akademickiego 2015/2016 może być zakończenie współpracy (umowa cywilno-prawna) z nauczycielem posiadającym stopień zawodowy magistra, który uzyskał w badaniu bardzo niską średnią ocen: 2,08.

6.1.8

Kwestie oceny infrastruktury Jednostki oraz systemu wsparcia studentów w procesie kształcenia reguluje zarządzenie nr 6/2014 Rektora PWSZ w Suwałkach w sprawie zasad przeprowadzania ankietyzacji wśród studentów oraz pracowników PWSZ poprzez kwestionariusz ankiety pt. „Ocena jakości pracy jednostek organizacyjnych administracji”. Kwestionariusz ankiety zawiera pytania dotyczące pracy jednostek administracyjnych będących elementem systemu wsparcia studentów w procesie kształcenia, ocenę pracy opiekuna roku, a także ocenę infrastruktury Jednostki. Studenci podczas spotkania z ZO pozytywnie ocenili budowę kwestionariusza ankiety, jednak nie potrafili ocenić skuteczności przyjętego mechanizmu oceny – ze względu na dotychczasową pozytywną ocenę badanych elementów. Wskazali oni jednocześnie na świadomość bezpośredniego kontaktu z Władzami Jednostki w celu zgłoszenia potencjalnych uwag w tym zakresie. Analiza infrastruktury dydaktycznej Wydziału i przekazywanie Dziekanowi wniosków w tym zakresie leży w gestii

WKJK. Potrzeby w tym zakresie (np. potrzeba instalacji rzutnika multimedialnego, nabycia nowszych komputerów lub oprogramowania) są zgłaszane przez wykładowców Komisji lub bezpośrednio Władzom Wydziału i analizowane na posiedzeniu Komisji lub Rady Wydziału. Przykładowo, w bieżącym roku przygotowano i wyposażono dwie pracownie dla kierunku *pedagogika* i zakupiono nowe komputery w jednej z pracowni komputerowych. Potrzeby w zakresie dostępu do literatury (nowe pozycje wydawnicze) zgłaszane są przed rozpoczęciem każdego roku akademickiego do Biblioteki PWSZ w Suwałkach w celu ich zakupu.

6.1.9.

Podmiotem odpowiedzialnym za gromadzenie dokumentacji dotyczącej zapewniania jakości kształcenia w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Suwałkach jest UKJK, do której kompetencjach należy opracowanie zasad i opiniowanie polityki jakości. W trakcie wizytacji Władze Wydziału dostarczyły ZO obszerną dokumentację jakości kształcenia. Jest to dokumentacja dotycząca wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia, w której to znajdują się stosowne zarządzenia, uchwały regulujące WSZJK, dokumentacja dotycząca monitorowania karier zawodowych absolwentów, dokumentacja procesu dyplomowania, dokumentacja związana z interesariuszami zewnętrznymi oraz praktykami studenckimi, a także dokumentacja potwierdzająca działania związane z doskonaleniem jakości – oceny poszczególnych podmiotów oraz wyniki tych ocen, opracowane raporty na podstawie tych wyników.

6.1.10.

Wszystkie niezbędne w procesie dydaktycznym dokumenty (program kształcenia, sylabusy przedmiotu) znajdują się w dziekanacie Wydziału Humanistyczno-Ekonomicznego i są na bieżąco udostępniane zainteresowanym studentom i wykładowcom. Ponadto, plan studiów oraz sylabusy przedmiotów dla kierunku *pedagogika* umieszczone są na stronie internetowej: <http://pwsz.suwalki.pl/oferta-edukacyjna> oraz <http://pwsz.suwalki.pl/sylabusy1>

6.2.

Prace związane z poszczególnymi składowymi procesami wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia prowadzone są w sposób ciągły, obejmując każdy rok akademicki. Również w sposób ciągły implementowane są rozwiązania pozwalające na doskonalenie jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów. Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia na ocenianym kierunku pozwala na efektywne monitorowanie poszczególnych segmentów programu kształcenia oraz sposobów weryfikacji założonych i osiągniętych efektów kształcenia (przy wykorzystaniu współpracy z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi). Istniejący system pozwala również na monitorowanie zasobu kadry dydaktycznej i jej umiejętności w zakresie realizacji procesu dydaktycznego.

3. Uzasadnienie

Jednostka Uczelni odpowiedzialna za realizację ocenianego kierunku studiów zapewnia interesariuszom wewnętrznym i zewnętrznym udział w procesie projektowania efektów kształcenia i dokonywania w nim zmian. Monitorowanie stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia odbywa się w ramach wszystkich rodzajów zajęć i na każdym etapie

kształcenia, w tym w procesie dyplomowania. W ramach WSZJK podejmowane są działania dotyczące zapewnienia właściwej jakości prac dyplomowych. Weryfikacja stosowanych form oraz metod odbywa się na każdym etapie kształcenia i na wszystkich rodzajach zajęć. Silny akcent jest położony na zapobieganie plagiatom. Jednostka prowadzi badanie rynku pracy którego efektem jest doskonalenie programu kształcenia oraz monitoruje losy absolwentów ocenianego kierunku. WSZJK sprzyja prowadzeniu polityki kadrowej, w ramach której dokonuje się oceny okresowej. Uwzględniane są w tym zakresie wyniki hospitacji oraz opinie wyrażane przez studentów w procesie ankietyzacji, co potwierdzili pracownicy i studenci podczas spotkań z ZO.

Jednostka wprowadziła wiele rozwiązań formalnych mających na celu monitorowanie, ocenę i doskonalenie poszczególnych elementów procesu kształcenia. Przewidziano udział studentów w większości przyjętych rozwiązań. Stwierdzono jedynie brak rozwiązań formalnych odnoszących się do zapewnienia dostępności studentów do aktualnych informacji na temat procesu kształcenia.

4. Zalecenia

Wprowadzenie rozwiązań formalnych odnoszących się do pełnego zapewnienia dostępności studentów do aktualnych informacji na temat procesu kształcenia.

Odniesienie się do analizy SWOT przedstawionej przez jednostkę w raporcie samooceny, w kontekście wyników oceny przeprowadzonej przez zespół oceniający PKA

Analiza czynników wewnętrznych i zewnętrznych mających odniesienie do obecnej i prognozowanej kondycji ocenianego kierunku została przez Jednostkę sporządzona realistycznie, z uwzględnieniem wszystkich najważniejszych czynników. W szczególności, jako mocne strony wskazano kompetentną i zróżnicowaną kadrę dydaktyczną oraz możliwość łączenia w procesie kształcenia teorii z praktyką. Do mocnych stron zaliczono także takie elementy, jak: współpraca z placówkami oświatowymi w Suwałkach, łatwość porozumienia się studentów z wykładowcami oraz możliwość uczestniczenia przez studentów w różnorodnych formach kształcenia (konferencje, warsztaty, wyjazdy edukacyjne – inicjowane lub finansowane przez Uczelnię. Wskazanie mocnych stron jest prawidłowe i znajduje potwierdzenie w ustaleniach ZO.

Jako słabe strony Uczelnią wskazała: brak zajęć dot. pracy z dzieckiem cudzoziemskim (migrującym, powracającym), a są to realia funkcjonowania obecnych placówek edukacyjnych, oraz braki w wyposażeniu pomieszczeń przeznaczonych do zajęć praktycznych. Także w tym zakresie tezy przedstawione w analizie SWOT w ocenie ZO są trafne. Z kolei do szans zaliczono otwarcie studiów II stopnia na kierunku *pedagogika*, programy Urzędu Miasta i innych instytucji skierowane do absolwentów Uczelni, stworzenie periodyku wydawanego przez Wydawnictwo Uczelni o tematyce pedagogicznej, podpisanie współpracy z większą ilością instytucji oświatowych oraz utworzenie Uniwersytetu Dziecięcego w PWSZ w Suwałkach, w którym studenci mogą doskonalić swoje umiejętności praktyczne wyszczególnione w efektach kształcenia. Natomiast do zagrożeń zaliczono: brak możliwości kontynuowania nauki (II stopień) – brak uprawnień do wykonywania zawodu nauczyciela; brak wykwalifikowanej kadry w środowisku lokalnym, dla której Uczelnią byłaby macierzystą jednostką; „starzejąca się” kadra dydaktyczna na kierunku *pedagogika*

przy braku perspektyw na zatrudnienie nowej wywodzącej się ze środowiska lokalnego.

Dobre praktyki

Program kształcenia w tym roku akademickim został poszerzony o przedmiot Edukacja międzykulturowa, mający poczynić się do przygotowania pedagogów pracujących w zmieniającej się sytuacji demograficznej. Do programu kierunku włączono również przedmiot Przedsiębiorczość, w ramach którego studenci będą uczyć się jak założyć własną działalność gospodarczą (np. placówkę zajmującą się opieką).